

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt Danskernes Historie Online - Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskeres Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

JONSTRUPBOGEN

10DE BIND

1 9 3 3

REDIGERET AF R. C. MORTENSEN

KØBENHAVN

JONSTRUPSAMFUNDETS FORLAG · EIGAARDSVEJ 2

(WILH. THOMSEN) CHARLOTTENLUND

1933

INDHOLDSFORTEGNELSE

Sorg. Komposition af K. Steensen	4
Det ældste Jonstrup. Chr. Hauch	5
Jonstrup-Erindringer. N. A. Larsen	12
Sønderjyllandsturen. Arne Møller, Helge Andersen, Knud Christensen Vassingerød	33
Islandsturen. Arne Møller, Hermann Wolffsen, B. K., Bjarne Kirk, N. S. Kromann	42
Sigurður Jónsson udnævnt til Æresmedlem. M. . .	60
Aaret 1931—32 paa Jonstrup. H. W.	62
Carl Julius Løvstrøm. R. C. Mortensen	64
Regnskab for Aarene 1931 og 1932.....	66
Jonstrupsamfundets Bestyrelse	66

SORG

(Ved Fru Bredstrups Begravelse den 31. Juli 1930)

K. STEENSEN

ORGEL

Adagio

The first system of the organ score is in 4/4 time. The treble clef staff begins with a piano (*p*) dynamic and contains a melodic line with a half note G4, a quarter note A4, a quarter note B4, a quarter note C5, a half note D5, and a quarter note E5. The bass clef staff is mostly silent, with a few notes in the second measure.

The second system continues the piece. The treble clef staff features a melodic line with a half note G4, a quarter note A4, a quarter note B4, a quarter note C5, a half note D5, and a quarter note E5. The bass clef staff has a few notes in the second measure.

The third system includes a *rit.* (ritardando) marking in the first measure. The treble clef staff has a melodic line with a half note G4, a quarter note A4, a quarter note B4, a quarter note C5, a half note D5, and a quarter note E5. The bass clef staff has a few notes in the second measure. A *mf* (mezzo-forte) marking appears in the second measure.

The fourth system includes a *cresc.* (crescendo) marking in the first measure. The treble clef staff has a melodic line with a half note G4, a quarter note A4, a quarter note B4, a quarter note C5, a half note D5, and a quarter note E5. The bass clef staff has a few notes in the second measure. A *f* (forte) marking appears in the second measure, and a *mp* (mezzo-piano) marking appears in the third measure.

The fifth system includes a *dim. e ritn.* (diminuendo e ritardando) marking in the first measure. The treble clef staff has a melodic line with a half note G4, a quarter note A4, a quarter note B4, a quarter note C5, a half note D5, and a quarter note E5. The bass clef staff has a few notes in the second measure. A *pp* (pianissimo) marking appears in the third measure.

DET ÆLDSTE JONSTRUP

Af Seminarielærer *Chr. Hauch.*

UNDER denne Titel fremkom i Jonstrupbogen I Bind 1923 en meget interessant historisk Skildring af Seminariet og nærmeste Omegn ved Lokalhistorikeren, Lærer J. P. Jørgensen. Paa et Par Punkter ser jeg mig i Stand til at supplere Jørgensens Beretning.

Efter Jørgensen kan det betragtes som fastslaaet, at Jonstrup Vangs ældste Bebyggelse har været Jonsborg beliggende, hvor Jørgensen har angivet det, nemlig paa den Tange fra Søndersøens sydlige Bred, der endnu paa Egnen bærer Navnet »Slottet«; den var oprindelig en Holm, og endnu paa Matrikulkortet fra 1788 betegnes den saaledes, medens den paa det nye Matrikulskort fra 1809 betegnes som en Tange. I det hele taget har der i Jonstrup Vang fundet en betydelig Tilgroning Sted, idet alle de ret store Moser, der angives paa Kortet af 1788, oprindelig har været blankt Vand i Forbindelse med Søndersø, saaledes at Jonstrup Vang paa den Tid, da Jonsborg byggedes, har været opløst i en Mængde Holme, og Overleveringen vil vide, at Sejladsen foregik uhindret fra Roskilde Fjord til Søndersø med ret store Sejlbaade. Denne ældste Bebyggelse, Jonsborg, bygget af Ridder Jon Raymoth, har sandsynligvis kun faaet Lov at staa godt et Par Hundrede Aar fra omkring 1200 til ca. 1435.

Borgen blev ikke genopført, men paa dens Marker opførtes en Gaard, hvor Lensmanden havde Sæde. Naar Jørgensen paa Grundlag af nogle Murrester, der omkring 1870 blev fundet i daværende Jordbruger Børresens Have, lige op til Skovgårdet, henlægger denne Gaard til dette Sted, er det imidlertid næppe rigtigt.

Ældre Folk i Vangen ved at berette, at de gamle i deres Ungdom fortalte om Ruiner af denne Gaard paa nuværende Gaardejer Krankes Ejendom. Ruiner, der led samme Skæbne som andre Ruiner overalt i Danmark, nemlig efterhaanden fuldstændig at blive nedbrudt, fordi Omegnens Folk hentede Sten derfra til Nybygninger, saaledes skal Bringegaarden og Jonstrup Mølle være opført af Sten fra Ruinerne. Saa sent som ved Udskiftningen i 1796 skal betydelige Rester have staaet tilbage, og en af de første Ejere af Krankes Ejendom Gaardejer Arvidsen fremdrog af disse Ruiner bl. a. to Egetræskister, af hvilke den ene endnu findes paa Naboejendommen hos Gaardejer Anders Nielsen. Om samme Arvidsen vides, at han ved Pløjning paa sin Mark ofte stødte paa Fundamenter af gamle Bygninger.

Sandsynligheden taler da for, at Jonstrup-Gaard opførtes ikke ved det nuværende Skovgærde, men meget nærmere Søen ikke langt fra det Sted, hvor Jonsborg havde ligget, mellem denne og Bavnehøj.

Jørgensen beretter, at den lille Bondeby Jonstrup, bestaaende af 2 Gaarde og et Par Huse, brændte i Aaret 1605, og at Gaardene kort efter blev nedlagt, og Jorderne hegnet til en Vang og udlagt til Høavl for Kongens Heste. Jonstrup-Gaard blev derefter indrettet til et kongeligt Jagthus med Værelser for Kongen og hans Følge i Jagttiden, men var ellers kun beboet og under Opsigt af en kongelig Jagtetjent.

Til denne Beretning kan føjes følgende Oplysninger om Vangens videre Skæbne:

Fra 1605 til 1796 laa hele Arealet ind under Kronen og tjente som Højbjergningssted til Foder for Kongens Heste samt som Jagtrevier for Kongen. Der staaer endnu i Kanten af Djævlemosen en ældgammel Eg, om hvilken det fortælles, at Kongen yndede at klatre derop og derfra skyde Vildtet, som Klapperne drev frem. I Markbogen af 1682 beskrives Vangen sammen med Jonstrup Vang Skov som tilhørende Kronen; det samlede Areal opgives til $263\frac{1}{3}$ Td. Land, takseret til Middeltakst $263\frac{1}{3}$ Læs »got Høe«, idet det opgives, at 1680 var et »got grønt Aar«, der gav 320 Læs, medens 1682, som var et ringe Aar,

kun gav 220 Læs, samtidig takseredes Skoven til »Svins Olden« 18 St.

I Udskiftningens første Aar blev Jonstrup Vang overdraget Gaardmand Hans Nielsen af Lille Værløse mod en aarlig Afgift af 4 Læs Hø pr. Lod, ialt 68. Afgiften skulde erlægges in natura i Kongens Stalde, men Hans Nielsen kunde ikke i Længden udrede Afgiften, og paa Grundlag af kgl. Resolution af 25. November 1795 foregik Udstykningen af Vangen og Loddernes Overgang til privat Eje. I Resolutionen bestemtes, at den Del af Jonstrup Vang, der ikke var inddraget til Skov, maatte overdrages til Husmænd af Ballerup, Maalev, Pederstrup, Bringe og Værløse Byer.

Den Del af Jonstrup Vang, der omtales som inddraget til Skov, er i alt væsentligt den nuværende Skovpart Jonstrup Vang, idet det nuværende Skovgærde blev anlagt 1792, medens det gamle Gærde langs Lille Hareskov fik Lov at forfalde, da det nu ikke længere var Skovgrænse, men laa mellem to Skovparter. De sidste Rester af dette gamle Gærde, der strakte sig fra Hejrebakkens Fod over Gisselfeldts Port til Egebjergene ved Ballerup Skel er netop i Aar opbrudt og anvendt til den ny Vej gennem Jonstrup Vang fra Egebjergene til Søndersø.

Det blev overdraget Landinspektør Husgaard at foretage Udstykningen i 68 Lodder af forskellig Størrelse efter Jordens Kvalitet, saa de alle, reduceret til Takst 24, kom til at udgøre $1\frac{1}{2}$ Td. Ld. med 2 Skpr. Hartkorn, herved kom Loddernes Størrelse til at variere fra 2 til 6 Tdr. Land. Samtidig med denne Udstykning blev Vejen gennem Vangen omlagt, hvilket ses ved Sammenligning mellem Matrikulkortet af 1788 og det efter Udstykningen reviderede Kort af 1809; paa dette sidste Kort ses Vejen udlagt, som den nu findes. De 68 Lodder blev derefter ved Lodkastning fordelt mellem lige saa mange Husmænd fra ovennævnte Byer og enkelte andre. Paa Kortet af 1809 findes Navnene paa Ejerne indført og mellem disse er Professor Saxtorph og Skolelærer Gehl af Maaløv. Den gamle Møllegaards Jorder ses at være henlagt til det kgl. Skolelærerseminarium. Forinden Bebyggelsen fandt Sted blev imidlertid sikkert mange af Lodderne sammenlagt med andre, saaledes at

der i Stedet for at blive en Husmandskoloni paa 68 Ejendomme kun blev bygget ca. 20 smaa Gaarde, men alligevel har det jo efter Datidens Forhold været en storstilet Oprettelse af Husmandsbrug. Af de oprindelige Ejendomme er igen nogle Stykker blevet helt eller delvist nedrevne, og Jorderne sammenlagt med Naboejendommene. Et ejendommeligt Forhold er det, at skønt Udstykningen kun er 140 Aar gammel er kun en eneste af Ejendommene i den oprindelige Slægts Eje, nemlig Gaardejer N. P. Svendsens. Dennes Tipolderfader, Husmand Svend Nielsen af Lille Værløse, fik overdraget Lod Nr. 6, og hans 8-aarige Datter lagde et Agern, der voksede op til det store Egetræ, der nu staar uden for »Walgerholms« Port.

Det er ved Gaardejer Chr. Pedersens Hjælp lykkedes mig at komme i Besiddelse af et af de oprindelige Skøder. Det forekommer mig at være et Aktstykke af saa stor Interesse for Egnens Historie, at det bør bevares og gengives her i sin Helhed:

Skøde for Huusmand Børge Larsen af Bringe paa Lodden Nr. 28 af Joenstrups Vang paa Kiøbenhavns Amt.

Vi CHRISTIAN DEN SYVENDE,

af Guds Naade Konge til Danmark og Norge, de Venders og Gothers, Hertug til Slesvig, Holsteen, Stormaren, Ditmarsken og Oldenburg, Giøre vitterligt: at ligesom Vi ved Resolution af 25. November 1795 allernaadigst have tilladt, at den Os tilhørende Joenstrups Vang paa Kiøbenhavns Amt, som, saavidt samme ikke allerede tilforn er indtaget til Vores Skov, er efter Vort Rentekammers Foranstaltning bleven inddelt i 68 Lodder, og hvoraf er bestemt en aarlig Afgift af ialt 222 Læs $20^{7/12}$ Lispd. Høe, indtil den derpaa værende Skov efter Vort Rentekammers Foranstaltning er afdreven, og 237 Læs $3/4$ Lispd. efter at samme er afdreven, maa overdrages Huusmænd og andre til Ejendom imod den fastsatte aarlig Høe-Afgift, som bliver at udrede med 3 Rigsdaler pr. Læs efter hver Lods Beskaffenhed, saa bifalde vi og allernaadigst, at Lodden Nr. 28 af bemeldte Joenstrups Vang, som, efter hosheftede

Kort, indeholder $4\frac{1}{7}$ Tønde Land, der, reduceret til Taxten 24, udgjør $1\frac{1}{2}$ Tønde, ansat til Hartkorn 2 Skpr., og hvoraf er bestemt en aarlig Afgift af 3 Læs 14 Lispd. Høe, Læsset beregnet til 30 Lispd., er af Huusmand Børge Larsen i Bringe, ifølge en af Amtmanden, Geheimeraad Scheel Plessen til vort Rentekammer indsendt Forretning af 4. Januar 1796 tilligemed en af Amtsforvalter Andersen under 6. Januar næstefter forfattet Fortegnelse over de Personer, som de afsatte Lodder paa Joenstrups Vang ved Lodkastning eller ved Mageskifte var tilfaldne, bleven modtaget til Ejendom, imod at erlægge til Vores Kasse 3 Rigsdaler aarlig pr. Læs af den for bemeldte Lod Nr. 28 bestemte Høe-Afgift 3 Læs 14 Lispd., dog under følgende Vilkaar: 1. at Afgiften, som beregnet til Penge, udgjør aarlig: 10 Rigsdaler $38\frac{2}{5}$ Skilling bør regnes fra 1. November 1795, og erlægges quartaliter i Kjøbenhavns Amtsstue med $\frac{1}{4}$ Part hver Gang; 2. at ligesom denne Afgift stedse bliver uforandret, saa bør derimod ved hver Forandring af Eiere af bemeldte Lod betales 5 Rigsdaler i Recognition til Vores Kasse; 3. at den ommeldte aarlige Afgift somogsaa Recognition ved hver Forandring af Eier, indfordres, i Mangel af mindelig Betaling til rette Tid, ved Execution hos den skyldige, ligesom andre Kongelige Kontributioner; 4. at vi forbeholder til alle Tider 1. Prioritets-Panteret i fornævnte Jordlod til Sikkerhed for Afgiftens og Recognitionens rigtige Erlæggelse; 5. at Vedkommende i Henseende til Hegnet maa rette sig efter Forordningen af 29. October 1794, ligesom og Forordningen af 13. December 1793 bliver Reglen for Istandsættelsen og Vedligeholdelsen af de imellem de ommeldte Lodder i Joenstrups Vang afsatte Veje; 6. at denne Jordlod Nr. 28 ingensinde maa sammenlægges med nogen anden Huuslod eller til Bøndergaardne henlægges; 7. at Jagttrettigheden paa forannævnte Lod Nr. 28 bliver Os i alle Maader forbeholden, og 8. at foruden den i 1. og 2. Post bestemte aarlige Afgift 10 Rigsdaler $38\frac{2}{5}$ Skilling samt ved hver Forandring af Eier 5 Rigsdaler i Recognition, svares af fornævnte Lod ingen andre Kontributioner end de, som i Almindelighed af Hovedgaards-Taxter eller frie Jorder udredes. — Saa have vi, paa foranførte Vilkaar,

med dette Vort aabne Brev allernaadigst villet skiøde og afhænde, saasom Vi og hermed for Os og Vore Arve-Sucesorer i Regieringen skiøder og afhænder til Huusmand Børge Larsen af Bringe, hans Arvinger og Efterkommere forbemeldte Lod Nr. 28 i Joenstrups Vang paa Kiøbenhavns Amt, saaledes som samme efter det ommeldte forfærdigede Kort er opmaalt og afsat, til Ejendom fri for hver Mands Tiltale, som derpaa med Rette kunde have noget at sige, dog Os og Vore Arve-Sucesorer i Regeringen, Vores Suverænitet alle Kongelige Regalier og Højheder, samt den bestemte Afgift Ti Rigsdaler 38²/₅ Skilling, foruden Recognitionen Fem Rigsdaler ved hver Forandring af Eier, aldeles uforkrænket og forbeholden at forblive. — Forbydende alle og enhver herimod, efter som skrevet staar, at hindre eller i nogen Maade Forfang at giøre, under vor Hyldest og Naade. — Givet paa Vort Slot Frederiksberg, den 3. Juni 1796.

Under Vores Kongelige Haand og Segl

CHRISTIAN R.

Et fornemt Aktstykke, som ikke mange Skødeindehavere har Magen til. Intet af disse Skøder har naturligvis Retskraft mere, og de allerfleste af Bestemmelserne er nu forældede. Det første Punkt, der maatte fraviges, var sikkert Punkt 6, at »denne Jordlod ingensinde maa sammenlægges med nogen anden Huuslod eller til Bøndergaarde henlægges«, idet denne Bestemmelse som ovenfor nævnt allerede maa være sat ud af Kraft, før Bebyggelsen paabegyndtes. Det var sikkert denne Bestemmelse, der stærkest bidrog til, at Lodderne ansaas for saa værdiløse, at Overleveringen fortæller, at samme Dag, som Skøderne var udleverede, blev det første solgt om Aftenen paa Ballerup Kro for en Æggekage og 1/2 Flaske Brændevin. Punkt 7 om Jagtrettigheden ændredes, idet Jagtretten afløstes den 6. September 1852 i Henhold til Lov af 25. Marts 1851 mod en aarlig Jagtafgift.

Samtlige Afgifter, ovennævnte Jagtafgift, Recognition ved Ejerskifte samt Hovedafgiften: »Høafgiften«, blev endelig

ved Lov af 1924 kapitaliseret og afløst. Denne Afløsning foregaar endnu og tynger i Øjeblikket haardt paa Ejendommene. Hvorvidt en Lov overhovedet kan tilsidesætte Skødets klare Ord om, at »denne Afgift stedse bliver uforandret«, anser jeg for tvivlsomt. Men Loven er af Forvaltningen blevet benyttet til ogsaa at paatvinge Ejerne en Afløsning af Høafgiften, og Spørgsmaalet er ikke blevet prøvet ved Domstolene.

Jonstrup Vangs Ejendomsforhold har altsaa i den forløbne Tid været følgende: Oprindelig samlet i privat Eje under Jonsborg, senere blev det Gods under Roskilde Bispestol, efter Reformationen overgik det til Kronen, der saa med Undtagelse af Skoven udstykkede det i Henhold til Forordningen af 25. November 1795 mod en fast aarlig Høafgift, der endelig afløstes ved Lov af 1924.

Jonstrup Mølle og Klædefabrik har sin egen Historie, der fortsættes med Seminariets Flytning hertil efter Blaagaards Ødelæggelse 1807, men herom findes Jørgensens fortrinlige ovenfor nævnte Redegørelse i Aarbogens første Bind 1923.

JONSTRUP-ERINDRINGER

Af Professor N. A. Larsen.

Min Fader, *Peder Larsen*, Lærer i Korup ved Odense, blev dimitteret fra Jonstrup 1849 og havde de bedste Minder derfra, ikke blot fordi han ved Dimissionen fik 1ste Karakter med Udmærkelse, hvad nok kan hjælpe til at gøre Minderne lyse, men ogsaa fordi han der havde levet et godt Kameratliv og faaet Venner for Livet og haft Lærere, som han saa op til. I Særdeleshed gjaldt dette Forstanderen Professor J. Jensen, hvis Billede hang i vor Stue ved Siden af et Billede af Seminariet. Ikke sjældent citerede han Fatter eller mindedes hans Betragtning af en eller anden Ting og saa i ham noget af en Autoritet. Forstander Jensens »Haandbog til Brug ved Undervisning efter Balslevs Lærebog« vendte han ofte tilbage til. I selve hans Seminarietid brugtes Forstanderens »Forklaring over Balles Lærebog«.

Heri laa Grunden til, at det fra først af betragtedes som en Selvfølge, at min Uddannelse til Lærer skulde ske paa Jonstrup, skønt det ellers havde været naturligt, at jeg var kommen til Skaarup, der laa saa meget nærmere. Efter min Konfirmation var jeg endnu i to Aar hjemme og levede et temmelig frit Liv uden Følelse af mange Pligter. Til Skolen var en Jordlod paa 8 Tdr. Land, saa der kunde nok blive Lejlighed til lidt legemligt Arbejde. Forøvrigt var det min Opgave at forberede mig til Optagelse paa Seminariet i Juni 1876. Dengang var der ingen Aldersbestemmelse for Optagelse. Loven sagde blot, at man for at tage Lærereksamen skulde være fyldt 18 Aar inden 1ste Juli samme Aar. Da jeg fylder Aar i Slutningen af Juni og er født 1860, kunde jeg altsaa være optaget

1875 og taget Eksamen 1878. Ved Optagelsen var jeg dog ikke fyldt 16 Aar.

Der var kun en halv Snes Aspiranter til Optagelse, saa det behøver ikke at betyde saa meget, at jeg blev Nr. 1, men det er rimeligt at bemærke det, da der tilfaldt Duksen en Del Pligter med Hensyn til den daglige Orden; bl. a. skulde han kalde »paa Plads«, naar Frikvarteret var forbi, og hente Læreren til Time. Han skulde ogsaa passe Klasseprotokollen, hvori Lærerne efter hver Time noterede, hvad der var gennemgaaet. Visse Ordenspligter paahvilede ogsaa de tre Opsynsmænd, een af hver Klasse, valgte af Eleverne blandt nogle faa, som Forstanderen efter Forhandling med Lærerne indstillede; det var altid tre af ældste Klasse. Opsynsmændene sov og spiste sammen med deres Klasse. Jeg var Opsynsmand for ældste Klasse. Men den fineste Stilling var det vel nok at være Opsynsmand for yngste Klasse, da der her naturligt kom et vist Autoritetsforhold.

En særlig godt begavet Elev i min Klasse var *Chr. Hansen*, Søn af Lærer Hansen i Ry, som var i samme Klasse som min Fader. Han havde fremragende Evner, men hans Flid i de Ting, som ikke interesserede ham, var ikke betydelig. Han døde for en halv Snes Aar siden eller mere som Lærer i Roskilde. Den, som jeg fik mest med at gøre, var *Georg Vilhelm Sørensen*, i mange Aar Lærer i Nakke i Odsherred, nu boende i Ballerup. Vi havde fælles Læseværelse, et som Forstanderen privat overlod os, øverst oppe over Forstanderens Lejlighed, det vestlige i Gavlen mod Syd, med en fri Udsigt. I to Aar boede vi der og havde det godt sammen. Ikke alle Elever kunde faa Læseværelse, men nogle maatte læse paa Klasseværelset eller i Spisestuen. Ved Lodtrækning kom jeg ved Begyndelsen i yngste Klasse til at høre til denne Gruppe, men blev snart optaget som Gæst hos to af ældste Klasse.

Fremragende dygtig var ogsaa *Carl Frederik Linderstrøm Lang*, som var i Klassen over min, en Broder til Forstanderinde Frk. Th. Lang, Silkeborg. Han havde en ualmindelig Evne til at tilegne sig Kundskaber, studerede senere og blev en dygtig Filolog og Dr. phil.

Meget tydeligt og med stor Sympati mindes jeg den Klasse, som var ældste Klasse, da jeg var i yngste; man lægger jo i Almindelighed mest Mærke til de ældre. I den Klasse var en hel Række af dygtige og dannede Mennesker, som ogsaa behandlede os yngste pænt og venligt; vi mødte forøvrigt ingen Ubehageligheder fra de ældres Side.

Ogsaa de to Klasser, som fulgte efter min, ydede deres Bidrag til et godt og fredeligt Kameratskab. Af dem, der blev dimitteret 1881, har jeg senere truffet *Fr. Jensen*, der gik af som Viceskoleinspektør i København, haft jævnlig Forbindelse med *A. Jensen*, der gik af som Førstelærer i Taarnby, og staaet i nøje Forhold til *P. Petersen*, der gik af som Skoleinspektør i Hillerød.

Hver Klasse havde sin Sovesal; yngste Klasse var altid der, hvor der nu er Sangsal, og den Sovesal, som 2den Klasse fik, beholdt den ogsaa det sidste Aar. I den store Spisestue samledes alle Eleverne til Maaltiderne; yngste Klasse sad ved Bordet ud mod Gaarden og de to andre Klasser modsat ud mod Pladsen. For Enden af yngste Klasses Bord sad dens Opsynsmand, som ved Middagsmaaltidet læste Bordbønnen: I Jesu Navn til Bords vi gaa, at vi kan Mad og Drikke faa, Dig Gud til Ære os til Gavn, saa faa vi Mad i Jesu Navn. Hver Lærer, dog ikke Forstanderen, spiste en Uge ad Gangen Middag sammen med Eleverne og havde Plads ved den østlige Ende af Bordet ud til Pladsen hos ældste Klasse med dennes Opsynsmand ved Siden.

Naar jeg her fremsætter mit Indtryk af Livet paa Jonstrup i 1876—79 og kun har Anerkendelse tilovers for Seminariets Orden og dets Lærere og har gode Minder derfra, saa betyder det ikke, at jeg dengang altid var glad ved Opholdet der. Vi kunde godt kritisere og mene, at noget skulde være anderledes. Og det betyder heller ikke, at jeg mener, at som Forholdene og Aanden var den Gang, burde de vedblive at være. Den Forandring, der skete ved Forstander Bredstrup, var tidsvarende; de gamle Former passede ikke længer. Der sku'de ny Læderflasker til ny Vin. Men det betyder, at naar jeg nu ser tilbage paa dette forlængst tilbagelagte Afsnit af mit Liv

og ser det i Historiens Belysning, er det uden Kritik af Forholdene der og med afgjort Agtelse og Sympati for Lærerne og med en stærk Følelse af, at saadanne tre Aar var af stor Værdi for et ungt Menneske.

Tiden gik hurtigt, som den sædvanlig gør, naar der er Arbejde og Regelmæssighed. Den ene Dag forløb som den anden. Undervisningen begyndte til enhver Aarstid Kl. 8 og sluttede Kl. 2^{1/2}, idet den sidste Lektion kun var paa en halv Time. Og Regelmæssigheden gjaldt Aar for Aar med den samme Timeplan.

En vigtig Egenskab ved Livet dengang var, at der var stærk Samling over det. Samfærdselsmidlerne var ikke som nu. Til København kom vi kun paa Gennemrejse i Ferierne og en enkelt Gang for at besøge Museer. Saa godt som alle tilbragte Søndagen paa Seminariet. Heller ikke var der noget Forhold til Omegnens Befolkning. Jonstrup var stillet anderledes end de tre andre Statsseminarier, der ligger i en stor Landsby, og hvis Forstandere tillige var Præster. Alt dette medførte, at Kameratlivet fik en intensiv Karakter; vi fordybede os i Stedet og færdedes i den skønne og rige Natur. Et eget Præg fik Livet ogsaa derved, at vi var forholdsvis faa Elever. I Aarene 1877, 1878 og 1879 dimitteredes henholdsvis 11, 8 og 8. Dog var Elevantallet noget større, end man herefter skulde antage, da adskillige faldt fra inden Eksamen.

Dagenes Regelmæssighed afbrødes ved nogle faa aarlige Fester: Dugildet, som holdtes med en Skovtur til Frederiksdal, Seminariets Stiftelsesdag d. 14. Marts, som fejredes med Festmaaltid og Punchgilde, og saa et eller to Baller.

Der var Samling og ikke Spredthed, Samling om Arbejdet, om Bøgerne, om Stedet; og saadant Forhold frembringer en sund Atmosfære, der er gunstig for aandelig Vækst. At give sig af med Verden og lukke Verden ude er to lige vigtige Ting.

I Undervisningens Fremskriden var der et bestemt Princip, som gjorde sig gældende hos alle Lærerne. Dette beroede næppe paa en Aftale; thi det kunde ikke let tænkes, at nogen af Lærerne vilde lade sig paavirke af en anden med Hensyn til, hvorledes han skulde gaa frem i sit Fag. Det beroede snarere

paa, at Fremgangsmaaden var naturlig og harmonerede med den traditionelle Tone. Som Symbol paa, hvad der var Princip, kan anføres et lille Træk fra Optagelsesprøven. Før Hans Mortensen begyndte at diktere den Diktat, hvori vi skulde prøves, siger han: »Nu vil jeg anbefale Dem at høre godt efter; thi jeg siger det kun een Gang.« Og saaledes blev det; paa naturlig Maade uden hævet Katederstemme dikterede han een eller to Sætninger ad Gangen. I Undervisningen blev enhver Ting gennemgaaet een Gang i Foredrag, hvorved vi alene var hørende. At afbryde ved at stille Spørgsmaal kunde ikke falde os ind, da der ikke vilde være megen Mening i, at Belæringen for en Stund skulde ophøre og de øvrige Elevers Tankevirk-somhed forstyrres, fordi en eller anden ikke kunde følge med. Heller ikke vilde en Lærer under et Foredrag stille Spørgsmaal for saaledes at komme over et dødt Punkt eller for at holde en Elev vaagen. Fremstillingens Sammenhæng vilde derved blive afbrudt. Omtrent Halvdelen af en Time blev anvendt til Eksamination i det i sidste Time gennemgaaede. Ogsaa her var der klare Linier; det var en Eksamination og ikke en Undervisning, uden for saa vidt det for adskillige Elever kunde være en Belæring at se Spørgsmaalet besvaret paany; men fra Lærerens Side var det ikke Undervisning, men en nøje Konstatering af Elevens Forhold til Sagen. Hvis En ikke kunde klare Spørgsmaalet, maatte en anden dertil. Da engang i en Fysiktime nogle Elever, tilsidst nogle af dem, Læreren ansaa for de dygtigste, den ene efter den anden maatte give op, udbrød Læreren, Hans Mortensen: »Ja, saa ved jeg virkelig ikke, hvad jeg skal gøre.« Den Udvej, at han gennemgik Emnet endnu en Gang, laa meget fjernt. Men det kunde ske, at en Lærer efter en formel Anmodning fra Klassen gennemgik en Ting paany. Eksaminationen var, hvad den efter sit Begreb skulde være. Da en Elev ved en Eksamination spurgte Læreren: »Kan denne Sag ikke ogsaa forklares paa en anden Maade«, fik han til Svar: »De misforstaar Deres Stilling; det er ikke Dem, der skal eksaminere mig; det er mig, der eksaminerer Dem.«

Repetition med Læreren kendtes ikke; det sidste Punkt i

vort Pensum blev gennemgaaet i den sidste eller næstsidste Time, før Undervisningen sluttede. Hvad vi vilde gøre ud af Eksamenslæsningen, blev vor egen Sag, og Lærerne følte sig ikke ansvarlige, hverken bærede eller forringede ved de Eksamenskarakterer, som vi opnaaede.

Ligesom det saaledes var den samme Tone, der gik igennem Undervisningen, saaledes var der ogsaa noget, der var fælles for Lærerne. Maaske vi har en vis Tilbøjelighed til at betragte de Mennesker, som var voksne, da vi selv var Børn, og paa saamme Maade dem, der var vore Lærere i Ungdommen, som udprægede Personligheder; men i hvert Fald staaer Lærerne saaledes for mig; den regelmæssig formede Virksomhed kunde ogsaa bidrage hertil. Men mest hang det sammen med, at de var uafhængige og fri Mænd. De var uafhængige af Eksamen, den blev aldrig nævnet, og de var uafhængige af Eleverne; vi

V. Driebein.

fik aldrig Indtryk af, at de handlede med Henblik paa, hvad vi vilde mene om dem. Lærerne var meget forskellige, men i dette Punkt syntes der at være den samme Enshed som i Undervisningen. At vor Velfærd laa dem paa Sinde, var givet og laa ogsaa i den Alvor og Pligtfølelse, hvormed de øvede deres Gerning; men at vor Mening om dem aldrig var medvirkende Motiv til Handling eller Optræden fra deres Side, gav dem Styrke og bidrog til, at de, hvad enten de var mere eller mindre begavede og dygtige, og hvad enten vi huskede eller glemte deres Belæring, dog blev staaende i vor Erindring og vedblev for os at være opdragende Magter.

Forstanderen Pastor V. Driebein, tidligere Præst og Seminarieforstander i Ranum, havde afgjort de nævnte Egenskaber.

Han besad derfor ogsaa stor Autoritet, som yderligere styrkedes ved hans personlige Fremtræden, der var fin og smuk og mandig, og hans Ansigt og Tale var præget af Intelligens. Dernæst beroede hans Autoritet nok ogsaa derpaa, at han aldrig blandede sig i noget af Trang til at være paa Færde eller passe paa, men kun hvor det var nødvendigt, eller han blev anmodet derom. Direkte mærkede vi meget lidt til ham. Han var dog langtfra utilnærmelig; tvertimod var han let at komme til; men han nærmede sig ikke os. Ved hver Time, vi havde hos ham, hentede jeg ham i hans Bolig og fulgtes saa med ham eller efter ham til Klassen; men han kom saa godt som aldrig med en personlig eller ligegyldig Bemærkning. I den aarlige Skovtur deltog han ikke og heller ikke i det Festmaal, der holdtes paa Seminariets Stiftelsesdag. Men alligevel eller maaske ogsaa derfor svævede hans Aand over Seminariet; vi mærkede ham ikke meget, men vi vidste i høj Grad, at han var der. Vore Følelser overfor ham var den mest ubetingede Agtelse og Ærbødighed og Tillid til hans Ord. De andre Lærere kunde vi godt kritisere; men jeg mindes ikke nogensinde at have hørt et kritisk Ord eller en flot Udtalelse om Forstanderen, Fatter, som han kaldtes i Lighed med sin Forgænger og sine Efterfølgere. — Der er paa Fransk et Ord for den, der er regerende: pas trop gouverner d. v. s. ikke regere alt for meget. Og det gaar ogsaa tit saaledes, at naar der ikke regeres, klares Tingene af sig selv, og jo mere En regerer, desto mindre Autoritet faar han. Forstander Driebein var tilbageholdende med at regere, og hans Autoritet voksede kun derved. Der er noget æstetisk i at være noget og at udrette det, man skal, med smaa Midler, uden Travlhed eller Anstrengelse. Han var ogsaa tilbageholdende i Væsen, og det var utænkeligt, at han kunde være opfarende eller ubehersket; og dette var ikke Udslag af Forlegenhed eller af Klogskab og Beregning, men en Yttring af fuldkommen Dannelse, hvorfor han ogsaa var en Mand, som havde en sikker Gang mellem Mennesker.

I sin Undervisning var han først og fremmest klar, og der var Sammenhæng og Begrundelse. Han underviste i Ny Testaments Bibelhistorie samt i Tros- og Sædelære efter sit eget

nøje udarbejdede System. Hvad han gennemgik i sine Foredrag, var for de fleste let at opfatte og nedskrive. Kurtz' Lærebog, der brugtes som Grundlag, betød ikke meget for os. Han underviste med tydelig Interesse, ikke sjældent med Humør; det kunde ogsaa ske, at han mindede os om en eller anden god Historie, f. Eks. om den Herre, der sagde: »ja, enhver er jo sig selv nærmest, som skrevet staar.« Hvor staar det skrevet? »I Bibelen naturligvis.« Naar han eksaminerede, holdt han ikke af at faa sine egne Ord igen; det var, sagde han, som at faa Smaastene i Hovedet. At en Ting er forstaaet, viser sig i Reglen ogsaa deri, at man kan udtrykke sig med andre end netop bestemte Ord.

Naar hans Undervisning blev fulgt med Interesse og med en Interesse, der ikke var større i nogen anden Time, er det vel ikke rigtigt at sige, at den ikke var vækkende. Men i Ordets hyppige Betydning, naar herved tænkes paa Fremkaldelse af Følelser, der sætter En et andet Livsmaal, og paa en Undervisning, der lige saa meget kommer fra Følelsen som fra Erkendelsen, kan man nok sige det. Hans Foredrag gled aldrig over i en Tale eller en Tiltale. Dette Forhold kan sikkert her betragtes som Finfølelse, som ikke blot beror paa, at man undser sig ved at blotte Hjerte og Følelse, men ogsaa paa et Hensyn til andre; thi naar man taler ud af Hjertet, gør man ogsaa et Forsøg paa at trænge ind i andres Hjerter, hvilket i og for sig naturligvis ikke skal kaldes uberettiget; det kan ogsaa være en god Gerning.

For Forstander Driebein laa det derfor mere at være Lærer end at være Præst. Da jeg i Aarene 1896—99 som Seminarieforstander boede i Ranum, var der naturligvis adskillige som mindedes Driebein, hvis Virksomhed som Forstander og Præst blot laa 28 Aar tilbage. Hans Navn nævnedes med stor Agtelse Sognefoged Ole Mortensen fortalte, at da han en Søndag kørte med Pastor Driebein fra Bjørnsholm Kirke, spurgte Præsten ham, hvad han syntes om hans Prædiken, ikke just denne, men hans Prædiken i Almindelighed, hvortil Ole Mortensen gav et Svar, hvis Mening var, at hvad han prædikede, var klart og rigtigt, men det vækkende var ikke stærkt til Stede;

og han tilføjede, at kort Tid efter søgte han bort. Som Forstander prædikede han i min Tid ikke i Omegnens Kirker, hvad der vel ellers let kunde være bleven Lejlighed til.

Han var en Lærer, om hvem det kan siges, at hvad han sagde og lærte os, det glemte vi maaske efterhaanden, men ham huskede vi, ikke blot saaledes forstaaet, at hans klare og rene Personlighed staa tydeligt for os, men saaledes, at vi er visse paa, at vi ved ham har faaet en Retledning i Opfattelse af, hvad der er godt og rigtigt, en Sindets Vejledning af varig Betydning. Hans Aand var over Seminariet, og sikkert er noget af hans Aand bleven over mange af hans Elever. Han var ikke aabenhjertig, men lys og mild kan han nok kaldes; hans Mildhed var noget af Skeptikerens, der ser Tingene i deres relative Ringhed. Hans indre Personligheds- og Følelsesliv blev ikke lukket op for os, omend han ved enkelte Lejligheder kunde føre den mere opbyggelige og personlige Tale. Men det er heller ikke det, som er det væsenlige, at En lukker sig op, som man siger; thi et Menneske virker ikke saa meget paa os ved det, vi véd om ham, som ved det, vi tror om ham. Der er bleven sagt af nogen, som havde mere personlig Adgang til ham, at han i Grunden var noget af en Sortseer, som den ensomme tidt er det. Hvis det er rigtigt, har han været af dem, der har optaget Bjergprædikens Ord i deres sjælelige Hygiejne: Naar du faster, da salv dit Hoved og to dit Ansigt, at Mennesker ikke skal se dig faste. Naar jeg nævner ham som den ensomme, er det ikke just med Henblik paa, at han var Enkemand uden Børn; han indgik Ægteskab et Aarstid før han døde; men det er mere et umiddelbart Indtryk, ligesom man maaske ogsaa kan sige, at de Mennesker, som ikke har Lyst eller Trang til at lukke sig op, let bliver ensomme.

Med alt dette fik vi ikke det fulde Udbytte af Forstander Driebeins Person og Undervisning, da han afgik ved Døden midt i Skoleaaret, mens vi var i ældste Klasse. Under Vakancen overtog theolog. Student *Morten Larsen*, den senere bekendte Valgmenighedspræst, Undervisningen i Religion. Hans Undervisning var tankevækkende, og han drøftede gerne Tingene

med os. Personlig skylder jeg ham Tak, fordi han hjalp til med, at jeg kom ind paa den studerende Bane.

Provst *Odin Wolff Tidemand*, der nu blev Forstander, var en Modsætning til sin Forgænger; men deraf følger naturligvis ikke, at han var ringere. Livet har Plads til mange Individualiteter. I hans Undervisning var der ikke den Klarhed og Sammenhæng, som vi kendte fra Forstander Driebeins. Men det var da heller ikke en let Opgave at besørge Undervisningen efter en anden og øvet Lærer i en Femtedel eller Sjettedel af det givne Pensum. Hans Undervisning var ikke saa lidt personligt præget og havde ofte Karakteren af en Henvendelse til os. Han satte Pris paa, at vi havde den rette Mening om ham, og kunde nok hjælpe os lidt paa Vej i saa Henseende. Der var over ham noget af den betydelige Mand, en kraftig Skikkelse af den gode gamle, nationalliberale Embedsmandstype. Det var ikke

Odin Wolff Tidemand.

vanskeligt at bestemme hans Temperament, som var udpræget kolerisk. Han kunde blive hæftig og opfarende, naar noget stødte ham. Da han en Gang passerede Spisestuen, og en Elev uforstyrret røg paa sin lange Pibe uden at ænse Forstanderens Nærværelse, for denne med stor Hæftighed hen og rev Piben fra ham; han kunde dog godt tage Piben af Munden, naar Forstanderen passerede forbi. Men dette og andet lignende gjorde han næppe af Hensyn til sin Værdighed, men for Elevernes Skyld, forat de kunde vide, hvad der er dannet Opførsel, og siden have Gavn deraf. Provst Tidemand var affektfuld for ikke at sige lidenskabelig, impulsiv, lagde sig personlig stærkt ind i enhver Situation. Det var Egenskaber, som var nogenlunde de modsatte af Driebeins. Dog mindes jeg Tide-

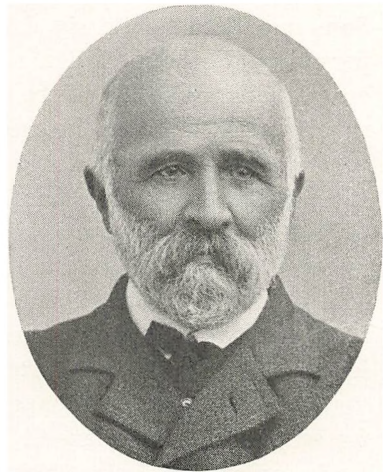
mand med Sympati. Man maa ogsaa huske paa, at de Mennesker, som er umiddelbare og uden Betænkning giver sig selv personlig, er derved som Autoritetsmennesker handicappet i Forhold til dem, der er reserverte og tilbageholdne og altid ens; disse faar lettere en god Presse. Men den, der overfor En kan blive opfarende og skælde ud, viser dog derved, at han regner En for noget og ikke for Luft og ingen Ting, saa lidt Æresbevisning ligger der deri. Dernæst maa det ogsaa fremhæves, at Provst Tidemand nærrede Velvilje, og ofte mere end det, overfor sine Elever, og han har paa mange Maader vist det overfor den enkelte, ved smaa Ting, som naar han ved Ens Besøg paa Kontoret kom med Kagekassen, og ved større Tjenester. Hvis man i Korthed skal karakterisere Provst Tidemand som Forstander, kunde man sige: han forlangte Hensyn, positivt Hensyn, men gav saa fra sin Side uden Knaphed Venlighed og Tjeneste. Og heri var der en vis Mandighed og Retssans, men ogsaa et simpelt pædagogisk Krav; thi den første Betingelse for, at en Opdrager kan udrette noget, er da dette, at han har Lov at være her, være her i det Omfang, som ligger i hans Stilling. En Opdrager kan ikke udrette noget, med mindre han har dette Grundlag. Har han det ikke, maa han se at erhverve det.

Men Hensyn til de andre Lærere kunde jeg henvise til, hvad Forstander *Bredstrup* har skrevet i Bogen fra Jonstrup. Men da han selv har opfordret mig til at skrive om mine Erindringer fra Jonstrup, vil jeg gaa videre, selvom det, jeg siger, i Indhold bliver det samme som det, der allerede er sagt. Det forekommer mig da, at enhver af Lærerne paa Seminariet fyldte med sin Person i samme Omfang, som enhver af de andre. De var saa forskellige, derfor gik de ikke hinanden i Vejen; de var, hvad de var; A er A er Logikens øverste Grundsætning; men i Personlighedslivet, i moralsk Henseende, er Identitetssætningen af samme store Betydning, nemlig at et Menneske er i Overensstemmelse med sig selv. Naar jeg siger, at enhver fyldte i Seminariets Liv lige saa meget som enhver af de andre, maa dog Gymnastiklæreren undtages herfra. Den Maade, hvorpaa Gymnastikundervisningen dengang

blev besørget, nemlig ved en for 3 Aar ad Gangen udkommanderet Sergeant, som kom der uden noget Kendskab til et Seminariums Forhold og Seminarieelevers Mentalitet, medførte, at Gymnastiklæreren stod i en løsere Forbindelse med Seminariet. Og hvis han saa med en mindre teoretisk Uddannelse kom til at forsynde sig mod Sprog eller Logik f. Eks. ved at sige: »Fødderne skal danne en ret Vinkel, ikke for stor«, faldt Kritiken tungt paa ham. Det første Aar havde vi Sergeant Hellemann, der senere blev en kendt Skuespiller paa Folke-teatret; i de to sidste Aar Sergeant Jørgensen, en rar godmodig Mand.

Otto Kalkar, cand. theol., var Andenlærer; saaledes hed det tidligere. Medens han i sin Fremgangsmaade var som de andre, var han i sit personlige Forhold noget anderledes. Hans Krav til os var ikke saa absolutte, eller rettere, hvis de ikke blev opfyldte, kom man lempeligere om ved

det end hos de andre Lærere. Vore Følelser overfor ham var ikke saa meget Respekt som Agtelse og Sympati, ja Hengivenhed. Vi erkendte hans Lærdom og store Viden og forstod, at han havde et ædelt Sindelag og en ren Karakter, at han var beskeden og ligetil i sin hele Færd. Vor Agtelse for ham som Menneske og vor Sympati for ham formindskedes ikke ved, at hans Lærerdygtighed ikke rigtig stod paa Højde med de andre Læreres. Der kunde mangle lidt i Disposition, i Fastslaaen af det væsentlige. Indholdet af hans Foredrag var godt; men Formen hjalp ikke til, at det kom til sin Ret. Talen var noget ensformig, ogsaa lidt utydelig, og naar han saa samtidig sad og raslede med sit Nøgleknippe, havde Aandsindholdet ikke de bedste Vilkaar for Udfoldelse. Han skyede

O. Kalkar.

at udtale personlige Meninger og holdt mere af at citere, hvad andre har sagt. Man kan let sætte dette i Forbindelse med hans beskedne Forestilling om sig selv. Dette skal dog blot kaldes et Faktum og ikke en Mangel; en Lærer skal ikke undervise i sine Meninger, men i en Sag. Derimod var denne Egenskab mindre heldig, da han blev Præst; thi en Præst skal jo aflægge Vidnesbyrd. Det er bleven mig sagt, at han i sin Prædiken ofte holdt sig tilbage og lod Skriftsteder tale. — Som man kan tænke sig, laa det ikke for ham at træde i et personligt Forhold til den enkelte gennem Samtale; men det er vel heller ikke af videre Betydning udover det muligt fornøjelige, der kan være derved. En Elevs Udbytte af en Lærer beror paa hans Undervisning og paa, hvad han ser i ham, hvilke Egenskaber han tiltror ham, og herom danner han bedst sin Opfattelse gennem hans Undervisning. Nogle Mennesker og maaske særligt Lærere har ofte visse Yndlingsord eller Lyde, som de stadig falder tilbage paa eller skyder ind som Udfyldningsord. Kalkar havde enkelte saadanne, og navnlig var »saaledes«, i Udtalen tit forkortet til »sledes« eller udvidet til »ev saaledes«, et hyppigt tilbagevendende Ord. Hvis jeg kom lidt for sent for at hente ham til Timen, sagde han ikke simpelthen: De kommer nok for sent; men: De kommer saaledes for sent. Det er saaledes godt Vejr i Dag. — Hans Navn mellem Eleverne var Gutten, et Navn, der peger mod Anerkendelse og Sympati. Oprindelsen hertil er den, at der var noget sundt og friskt ved ham; han var en Kernekarl, som man siger, fastbygget og stærk. Beyerholm sagde om ham: Kalkar er stærk; han kan løbe op ad Hejrebakken med en middelstor Seminarist under hver Arm. — Kalkars Undervisning, som gjaldt Gl. Test.' Bibelhistorie, Dansk og Historie, var saglig og nøgtern. Den samme Tendens var til Stede i de Opgaver, vi fik i dansk Stil. Det var næsten altid rent historiske eller dog rent saglige f. Eks. om Glasset og dets Anvendelse. En Gang protesterede vi herimod ved at levere blankt op i en Stil, som skulde skrives paa Klassen. Det var forud vedtaget, at vi skulde bære os saaledes ad, hvis vi igen fik en historisk Stil, hvad vi altsaa fik. Kalkar blev ked af det, og vi fortrød det straks. Hele Klassen,

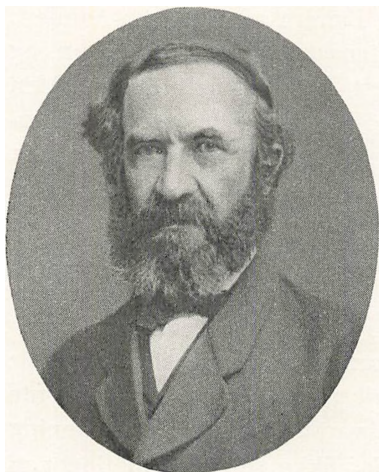
som bestod af 12 Elever, blev kaldt op til Forstanderen, som dog ikke kom med stærke Bebrejdelser, endnu mindre med Udskæld, han syntes nærmest at have Lyst til at vide, hvordan vi saa ud efter en saadan Kraftudfoldelse, og konstatere, at vi løb alle sammen, ikke een blev og gjorde sin Pligt.

Tilbage er at nævne de tre store, Guldalderens egentlige Repræsentanter, som i ca. 40 Aar samtidig var Lærere paa Jonstrup, og i den Tid, der her tænkes paa, stod de i deres fulde Kraft. Først og fremmest de var Bærere af Jonstrup-Aanden; det var *J. Beyerholm, Hans Mortensen og Carl Mortensen*, og maaske sidstnævnte havde dybest Rod i Institutionen. Men tænker vi paa Jonstrup-Systemet i Undervisningen og det Forhold mellem Lærer og Elev, som fulgte dermed, saa maa Beyerholm og Hans Mortensen nævnes som Hovedpersoner. Forstanderen var en Magt i det fjerne og holdt ikke af at øve anden Tugt og Disciplin end den, der fulgte med hans Personlighed. Og Kalkar var jo ikke helt gennemtrængt af Systemets Tanker og Traditionens Aand. Nogle af hans Karakters Egenskaber, som er omtalt, stod hindrende i Vejen herfor, og dette ikke til hans Forringelse, hvor højt vi end vurderer det nævnte System. Og Carl Mortensen, som var Lærer i Sang, Skrivning og Tegning, kom os ved disse Fag ikke saa bestemt ind paa Livet, som det naturligt skete i andre Fag. Men Beyerholm og Hans Mortensen, det var dem, der i det daglige Liv gav Jonstrup-Aanden Kød og Blod, dem der mest konsekvent førte Systemet ud i Virkeligheden, Beyerholm med Kraft og Pathos, Hans Mortensen med en Alvor, der kunde tale gennem Tavshed og et Blik.

Men da Beyerholms Stemning og Forhold til Eleverne kunde være lidt svingende og at sammenligne med en bugtet Linie, hvorimod Hans Mortensens Færd i saa Henseende var ganske konstant og at betegne ved en lige Linie uden Bugter og Afvigelser, maa *Hans Mortensen* betragtes som den fuldkomneste Repræsentant for Jonstrup-Systemet, saaledes som det er omtalt med Hensyn til Undervisningen, og som det var i Lærernes Forhold til Eleverne, idet en Lærer udenfor Under-

visningen ikke gav sig af med Eleverne, med mindre de søgte ham, og ikke førte ligegyldige Samtaler med dem/

Hans Undervisning var klar og førtes frem i regelmæssige Skridt. Naturhistorie og særlig Botanik var hans Hovedinteresse, og han underviste desuden i Fysik og Geografi. Tillige var det overdraget ham at undervise i Pædagogik. Hans Foredrag heri var ikke betydelige, men de stod da ikke tilbage for Bram-

H. Mortensen.

mers Bog, som vi brugte. Tillige havde han dansk Stil i yngste Klasse og var heri en fortrinlig Lærer. Vi skrev kun faa Stile, 8 à 10 i Aaret, men vi betragtede det at skrive en Stil som en Begivenhed, og den Karakter, som blev os tildelt ud af Mortensens meget nuancerede Karakterskala, gjorde større Indtryk paa os end nogen anden. Naar hans Karakterskala var omfattende, f. Eks. mg?, mg?, mg, mg, viser det kun, med hvor stor Omhu og Nøjagtighed han undersøgte hver enkelt Stil.

Hans Opgaver var ikke Kundskabsprøver i et eller andet Fag, men appellerede til Tænkning og Modenhed. Ved Gennemgang af Stilene viste han i en mundtlig Fremstilling, hvorledes Stilen kunde skrives, ikke ved Disposition og Antydninger, men som den ordret kunde lyde, og vi syntes baade, at det var udmærket, og at vi jo egentlig godt kunde have leveret det samme, hvis vi blot havde tænkt os rigtig om. Hans Mortensen var en fuldkommen Lærer; vi fulgte hans Undervisning med lige saa stor Opmærksomhed som den, hvormed vi fulgte Forstander Driebeins, og vi lærte efter vore Evner hans Fag grundigt. Men han var alligevel større som Opdrager, d. v. s. der var i hele hans Maade at være paa en Indøvelse i Pligt og en Appel til Æresfølelsen. At være under hans Lærerledelse betød selvfølgelig Er-

kendelsens Udvidelse og Øvelse, men endnu mere en Karakterens og Viljens Dannelse. Et anerkendende Ord fra ham var af Guldets Værdi og betød mere for os end fra nogen anden, ligesom ogsaa et Ord, der gav Udtryk for Skuffelse eller Misfornøjelse, ramte haardt. Men han var ogsaa, hvad en Opdrager bør være, sparsom med Ros og Dadel og maadeholden i Udtryk. Vi minde her, at der er store Pædagoger, saaledes Locke, der mener, at i Opdragelsen samler de mange Opgaver sig i denne ene at vække og nære Elevens Æresfølelse. Derfor blandt flere er den Opdrager størst, hvis Ros og Dadel betyder mest, ikke den, der benytter dette Mittel mest. Uden at bruge mange Ord, og maaske ogsaa fordi han brugte saa faa Ord, blev han en Opdrager for sine Elever. Blandt Seminariets Lærere var han vistnok den, som, ikke just ved Undervisningens Indhold, men ved sin Person og sin Maade at være paa, øvede størst Indflydelse paa

J. Beyerholm.

Elevernes Karakterdannelse. Hans planmæssige og korrekte Undervisning kunde maaske synes at pege mod en prosaisk Natur, men dette er en Fejltagelse; thi som i smaa Lysglimt aabenbares det, at han var et Menneske med dybt Følelsesliv, med Hjertet opladt for det uendelige og evige; og ved enkelte f. Eks. festlige Lejligheder kunde han give Udtryk for varme og poetiske Følelser. — Til Hans Mortensens Opdrageregenskaber hørte ogsaa denne, at han ikke let glemte det, hvis en Elev ved sin Opførsel havde stødt ham; han glemte det vist ikke, før der viste sig Grund til at glemme det. En Elev, som var Søn af en Ven af Mortensen, og som i den Anledning fra denne nød en vis, omend selvfølgelig meget diskret, Bevaagenhed, blev en Dag meldt syg, og Mortensen gik da op

for at se til ham og traf ham liggende med Damp oppe i en lang Pibe. Hans Mortensen sagde blot: »De er et Subjekt«, gik sin Vej, og Forholdet til vedkommende Elev var dermed forandret for bestandig.

Beyerholm, som mellem Eleverne ofte kaldtes med sit Fornavn Jørgen, var i sine Fag, Regning og Matematik, saa god en Lærer, at vi ikke kunde tænke os nogen bedre; navnlig var han sig bevidst, at han kunde regne, og vi lærte at regne. Han tog det strengt, og vi skulde nok passe paa at være forberedte til hans Timer; men han forstod ogsaa at gøre os Sagen simpel og ikke lægge meget Arbejde paa os. Hans Fremgangsmaade var enkel. Endskønt vi dengang til Eksamen havde tre Prøver i skriftlig Regning, vistnok 2 Gange 3 Timer og 1 Gang 2 Timer, havde vi aldrig noget, der hed skriftlig Regning, hverken hjemme eller paa Klassen. Der var heller ikke for os noget, der særlig hed Hovedregning. Hvert Stykke blev regnet oppe ved den store Tavle saaledes, at Eleven med Kridtet i Haanden noterede eller udregnede paa Tavlen saa meget, som *Beyerholm* mente kunde være rimeligt, og det var ikke meget, og saa forøvrigt regnede Stykket blot ved mundtlig Fremstilling. Vor Opgave var den at forberede os saa langt frem i Bogen, at vi var visse paa, at vi i den følgende Time ikke kom længere. Det betragtedes som en Selvfølge, at hvis vi kunde regne et Stykke, kunde vi vel ogsaa nedskrive det saaledes, at andre kunde forstaa det.

Overfor Elever, der ikke havde forberedt sig, kunde han optræde med kraftige Ord. At det var en Fornærmelse mod en Lærer, naar en Elev mødte uforberedt, var en almindelig Læreropfattelse i tidligere Tid; men for *Beyerholms* Vedkommende traadte dette tydeligt frem ved den Maade, hvorpaa han reagerede herimod. Udkæld, Trusel om at blive Oversidder og lign. Men i Uforberedthed og manglende Forstaaelse laa der ikke blot en Krænkelser af Læreren, men ogsaa af Sagen; den maa ikke forplumres og ikke mishandles. Da en Elev trods *Beyerholms* Anstrengelser ikke kunde forstaa det foreliggende, men syntes at blive mere og mere dum i Spørgsmaalet, vendte *Beyerholm* sig selvopgivende og forarget mod Klassens øvrige

Elever med det Udraab: »det (udtalt ordret) er Gudsbespottelse«. Og det kan forstaaes; thi al Sandhed stammer jo dog fra Gud.

Hans Undervisning var anskuelig, hvilket ogsaa kom stærkt frem, naar han havde Bibelhistorie i Børneskolen. Adskillige af de bibelske Personer søgte han at gøre levende for Børnene ved at sammenligne dem med Personer fra Seminariet eller i Omegnen. Den rige Bonde i Lignelsen blev en Gaardmand i Bringe, naar han kørte til Byen i Fjedervogn med to tykke fede Heste med opsmøgede Haler; han havde en stor Kavaj paa og en laadden Hue; han røg af en Merskumspibe, og saa krummede han Røret. Børnene vidste da, hvad der mentes med den rige Bonde. Naar han ved at fortælle om Kong Saul sagde: »han var en høj, smuk Mand ligesom jeg og saa havde han et stort, sort Skæg ligesom Hans Mortensen«, fik Undervisningen herved en solid Anskuelighed.

Beyerholm var Logiker med stor Sans for Udtrykkets Nøjagtighed, hvad ogsaa svarede godt til hans Fag. Men ogsaa naar han underviste i Tysk, som var frivilligt Fag, dvælede han med Forkærlighed ved, hvad der var godt Dansk. Det gælder om at skelne mellem Begreberne. Man maa saaledes ikke forveksle Formodning og Vished. En Sommerdag undervistes der for aabent Vindue, og Rasmussen var oppe ved Tavlen. »Ser De, lille Rasmussen, hvis nu en Mand gaar forbi og senere siger: Jeg kom til at se ind ad Vinduet, og saa da en Mand med et smukt Ansigt, saa ved man ikke, hvem det er, det kan være Dem, lille Rasmussen (som var alt andet end smuk) og det kan være mig; det kan kun være Formodning. Men hvis En siger, at der gik en Mand op ad Beyerholms Trappe; han var langbenet, skævbenet, rødhaaret, i det hele en grimt udseende Person, saa ved vi, at det er N. N. (en kendt Mand paa Egnen); det er Vished.«

I al Godmodighed morede det ham at optræde imponerende og skrækindjagende overfor en mindre erfaren Elev, men det gik ikke altid, som han ventede. Ved en Optagelsesprøve regnede en udpræget sjællandsk Aspirant paa den store Tavle. Jo

længere han regnede, desto mere fejlagtigt blev det. Beyerholm saa til med et Smil, men da han syntes, den unge Mand var kommen dybt nok ned i Elendigheden, lyder der et frygteligt tonende: Galt, galt altsammen! Men Aspiranten i Stedet for at lammes af Forfærdelse, svarer ganske roligt: Ja, ja, Beyerholm, saa begynder vi forfra igen.

Han yndede stærke Udtryk, men de var ikke saa slemt ment, og i hans pralende Omtale af sig selv var der Ironi. Overfor

Carl Mortensen.

Eleverne var han knap saa tilbageholdende som de andre Lærere; det kunde hænde, at han samtalede med en Elev, uden at der ligefrem var Anledning dertil. Undertiden kunde han ved Begyndelsen af en Time komme med en personlig Meddelelse, f. Eks. da hans to Kolleger senere hen var bleven dekorerede: »Ja Hans Mortensen og Carl Mortensen blev Riddere, men jeg har mine Medborgeres Agtelse.« Hermed sigtedes vel særligt til, at han var bleven Sogneraadsformand.

Et Menneske, der er saa temperamentsfuld, vil let udsætte sig for Kritik, og Beyerholm var ingen Undtagelse. Men hans Elever vil mindes ham som en fremragende og fornøjelig Lærer og et originalt Menneske.

Carl Mortensen, der var gift med Forstander Jensens Datter og havde været Lærer paa Seminariet, lige siden han blev dimitteret derfra, havde saaledes en særlig dyb Indlevelse i jonstrupske Forhold. Skønt han underviste alene i Færdighedsfag, Sang og Musik, Skrivning og Tegning, der ikke i samme Grad som andre Fag giver Læreren Lejlighed til at udfolde sin Personlighed og Intelligens, stod han dog med Hensyn til

at give Seminariet Indhold fuldtud paa Højde med sine Kolleger og for saa vidt højere, som han var Inspektør og altsaa havde mere Ærinde paa Seminariet; og som Musiklærer berigede han dets Liv ved Sang og Musik ved forskellige Lejligheder, saaledes som det ogsaa sædvanlig sker paa vore Seminarier. Han var en af de tre store, men deri forskellig fra de to andre, at medens Beyerholm og Hans Mortensen var saa afgjort udprægede indtil det mærkelige, var Carl Mortensens Personlighed af almen Karakter. Almen Dannelse og Harmoni kom til Udtryk i hans Væsen. I saa Henseende stod han Driebein nærmere, end nogen af de andre gjorde. Der var noget æstetisk og rent over ham, hvilket endogsaa mærkedes i hans Skriveundervisning, hvorved han i Seminariets Aand gav et Bidrag til, at vi kunde faa Sans for ikke at jasje, men give enhver (ethvert Bogstav) sit, gøre vor Pligt og udelukke alt, hvad der er uægte og overflødigt. De Forskrifthefter, han har udgivet, synes mig de bedste, som jeg har mødt. Hans Person faldt saa godt sammen med det æstetiske i hans Fag og svarede til Stemningen i de Melodier, han har komponeret, f. Eks. Nattens dæmrende Taager, Rosen blusser, Sov mit Barn. Man kan maa- ske sige, at han kom let om ved sin Undervisning, idet han ofte i Timen spaserede frem og tilbage i Klassen og blot en Gang imellem til den enkelte eller til alle gjorde en vejledende Bemærkning. Men det var jo ogsaa Elevernes Selvvirksomhed det kom an paa, og faktisk blev Eleverne dygtige i hans Fag. Vi lærte at skrive smukt ved at se ham skrive smukt. Som Beyerholm kunde faa os til at regne, kunde Carl Mortensen faa os til at skrive.

Der var noget primitivt og enkelt over Livet paa Jonstrup, og det primitive og enkle har en vis Evne til efterhaanden at erobre vort Sind. Loven herskede, men indenfor dens Rammer var der Frihed. Luften var ikke varm, men frisk og sund. Udenfor Undervisningen gav Lærerne sig kun meget lidt af med os; vi fik Lov til at passe os selv, hvilket nok kunde be- tragtes som et Gode. Lærerne passede deres, og Eleverne deres, maaske dog ikke i samme Grad som Lærerne. Forholdet var

et Autoritetsforhold, og naar der i dette fra Elevernes Side er Agtelse og Tillid, kan det blive Bærer for en endog stærk personlig Paavirkning, idet Lærere, overfor hvem vi nærer saadanne Følelser, indtager en sikker Plads i vor Erindring, vokser i vor Bevidsthed og bliver som faste Punkter, der er med til at bestemme vore Tankers Retning. Saaledes er det i hvert Fald gaet mig overfor det gamle Jonstrups Lærere.

SØNDERJYLLANDSTUREN

I.

TIL SØNDERJYLLAND MED TREDJE KLASSE

(September 1931)

Ved Dr. Arne Møller.

Et Cirkulære fra Ministeriet om Fribefordring paa Skolerejser ogsaa for Seminarierne fik mig sidste Sommer til at spekulere over en »Stortur«, længere end de tidligere jonstrupske Storture, der er gaaet f. Eks. til Lund. Lærer Munch i Maaløv havde lige været en fornøjelig Fleredags-tur med Børnene til Sønderjylland. Jeg fik Lyst til en lignende med III Kl., hvilket ogsaa gav II Kl. Blod paa Tanden. Den og Hr. Hauch satte sig i Forbindelse med elskværdige Værter paa Bornholm og gennemførte samtidig med os en meget vellykket geologisk-naturhistorisk Tur til Bornholm i de samme skønne Septembere, da vor Rejse til Sønderjylland fandt Sted.

Vi forberedte os de sidste 14 Dage ved en Smule Gennemgang af Sønderjyllands Historie og ved at læse lidt om de Egne, vi skulde besøge, specielt om den kirkelige Arkitektur.

Der havde været Planer om at indbyde til et Stævne fra flere Seminarier i Tønder omkring Kongens Fødselsdag. Dette gav Anledning til, at jeg henvendte mig der om Bistand. Og jeg gik ikke forgæves; jeg mødte den største Hjælpssomhed og Gæstfrihed hos Forstanderen og Lærerne og forskellige gode Borgere i Tønder. Og saaledes gik det til, at vor Sønderjyllandsrejse i første Omgang blev til et Møde mellem de to ældste danske Seminarier — første Gang da vist disse to Seminarier, som snart med 5 Aars Mellemrum skal fejre 150-Aarsdagen for deres Oprettelse, har aflagt Besøg hos hinanden.

Bjørnson synger om »det første Mødes Sødme«. Vi Jonstruppere, som besøgte Tønder Seminarium hine skønne Septemberdage, kan gøre Bjørnsøns Ord til vore. Vi glemmer ikke den vidunderlige dvælende Solnedgang over Vesterhavet, da vi kørte ned gennem Vestslesvig og havde Ribe Domkirkes Taarne i det fjerne, den hjertelige Modtagelse paa Bane-gaarden i Tønder og Festen, som Seminariet holdt for os samme Aften. Der var en ejendommelig Stemning over denne Aften, hvor det gamle sjællandske og det nyvundne gamle slesvigske Seminarium festede med hinanden. Der var baade virkelig Festivitas, Hjertelighed og Munterhed over dette Møde. Bag ved alle Ordene laa jo Glæden over, at det var blevet muligt, at disse to Seminarier nu kunde mødes med hinanden helt paa dansk Grund. Mere end igennem Ordene, som blev sagt, blev Stemningen maaske udtrykt i de Sange, som blev baaret frem baade af det jonstrupske og det tønderske Sangkor.

Da jeg efter Festen sammen med Forstander Albeck fulgtes med alle mine unge Kammerater i det klare Maaneskin gennem den stille, gamle By ud til Lejren, hvor de skulde indkvarteres, følte jeg, at de allerede den første Dag havde mødt en Oplevelse, som var Rejsen værd. Men Dagen efter, Kongens Fødselsdag, da vi i straalende Septembersolskin saa Kirken og de herlige gamle Huse i Tønder efter i Sømmene og om Eftermiddagen i Biler turede rundt til Møgeltønder, Grænsen ved Rudbøl, Højer og Løgumkloster Kirke, staar ikke mindre frisk i Mindet. Herom og om de andre Rejsedage vil to af mine Rejsekammerater skrive nedenfor. Men glemmes maa det ikke her at rette en særlig Tak til Forstander Albeck, Seminarie-lærer Eskildsen, vor utrættelige Foreviser, og den gamle Jonstrupper, Lærer He.kjær, saa vel som til Duborg Skolen i Flensborg og sidst, men ikke mindst til vor gamle Skolekammerat, Ernst Müller, dimitteret fra Jonstrup 1930, nu sat paa den ansvarsfulde Forpost som Lærer ved den danske Børneskole i Slesvig By.

Jeg tror, alle Deltagerne i Sønderjyllandsturen — foruden tredje Klasse ikke at forglemme Hr. Kejser og min Kone —, da vi kom hjem igen, var enige om, at det havde været en

herlig Tur. Vi havde brugt os godt i de fem Dage, set meget, som for mange af Deltagerne var ganske nyt, og faaet en helt ny eller bedre Forstaaelse af Natur, Arkitektur, Skolevæsen og nationale Forhold dernede sønden for Kongeaa og faaet Appetit paa at lære alt dette meget bedre at kende. Men først og fremmest havde vi mødt megen Venlighed paa Rejsen. Og det var vel navnlig dette, der bidrog til den ejendommelige Stemning over Sønderjyllandsturen 1931, som skabte et lille Frimureri mellem de lystige Rejsekammerater, og som ikke føles mindre festlig nu, da Oplevelserne fortøner sig i det blaanende fjerne.

II.

ENKELTE MINDER FRA JONSTRUPPERNES SØNDERJYLLANDSTUR

Af *Helge Andersen.*

For eet Aar siden indlededes en Epoke i Jonstrups Historie; dengang begyndte nemlig de uhyre billige og uhyre store Studierejser for Seminariets ældste Klasse. Vi, der dengang var »de førende i det jonstrupske Aandsliv«, og som er »flagret fra Reden«, har altsaa god Grund til at være stolte: Vi gjorde Begyndelsen! (Vi er jo nødt til at have noget at fremføre over for vore »Efterkommere«, der har været ude for noget saa fantastisk og ukendt i »Dansk Seminariehistorie« som en Rejse til Sagaøen!). —

Uden Hr. Forstander Møllers Initiativ var disse Rejser sikkert ikke blevet til noget — og gennem disse Blade skal der derfor ogsaa lyde en velment Tak for vor minderige Sønderjy. landstur: Tusind Tak for Turen, Hr. Forstander!

— Ja, eet Aar er gaaet siden vor »lange Rejse«, og da det nu er blevet min Opgave at berette om nogle af vore Oplevelser, maa jeg hente mit Stof fra Minderne og i fuld Overensstemmelse dermed sige, at de Indtryk, som en 5-Dages Tur giver, ikke efter eet Aars Forløb er bevaret i alle Enkeltheder. Det følgende bliver derfor nærmest en Oversigt over enkelte Til-

dragelser og Ture, som fandt Sted under den Stortur, som kun kostede ca. 10 Kr. pr. Næse (Tobaksforbruget dog fraregnet!!!)

Rejsen til Tønder foregik i magelige Kupéer, som Statsbanerne havde reserveret de vordende Pædagoger. Det vilde være umuligt at beskrive de mange forskellige Landskaber, vi rullede forbi. Det var ogsaa umuligt dengang at betragte dem, desaarlag dyrkede flere »Hold« det ædle Bridgespil. (Nogle har ganske vist paastaaet, at de greb til sliig Adspredelse, fordi Landskaberne var dem velkendte — og saa er Bridgespillerne at betragte som jonstrupske Kosmopolitter!)

Kort før vi naaede Bestemmelsesstedet, udspandt sig følgende Intermezzo: To tørstige Sjæle geraadede i en drabelig Strid om en »Soda« vand. Resultatet blev, at Proppen sprang op, og Hr. Forstander Møller bekom en — for begge Parter særdeles overraskende — kulsyreholdig Vandafkøling til stor Moro for den tilstedeværende Forsamling. Synderen, som holdt Flasken i Ulykkesøjeblikket, og som ikke fandt det slet saa morsomt, fremmumlede nogle uforstaaelige Undskyldninger, som Forstanderen meget gemytlig modtog — og saa var den Sag ude af Verden. (I »Kromans Psykologi« vil man sikkert finde Forklaring paa, hvorfor jeg aldrig nu kan konsumere nævnte Drik uden at mindes Turen i »Bumletoget« gennem det flade Sønderjylland.)

Dagen efter vor Ankomst til Tønder besaa vi Byen, Seminariet og Kirken med det ejendommelige Taarn. Fremmedartet virkede de talrige Gavlhuse med de for os saa løjerlige Karnapper. Ligeledes gav det tyske Sprog, som vi hørte paa Gaderne lige saa tidt som det danske, os Indtrykket af, at vi var kommet til et Sted, der laa langt fra de hjemlige Kødgryder. Dagens clou var dog den Eftermiddagstur, vi pr. Rutebil under Hr. Seminarlærer Claus Eskildsens utrættelige Ledelse foretog; og den fortjener da ogsaa nærmere — og hæderlig Omtale: Med sin dyrebare Last kørte Bilen ud til *Møgel-tønder*, hvis smaa, straatækte Huse, hyggeligt beliggende bag høje Træer og lave Hække, hensatte os i en egen Idyl-Stemning.

Efter et lille Ophold gik Turen videre gennem det flade

Marsklandskab, som blev præget af de karakteristiske Gaarde. En Beskrivelse er overflødig. Vi kørte videre til *Rudbøl* for at se Verdens vistnok mærkeligste Landegrænse, en Grænse, der paa en Strækning af ca. 100 m gaar midt gennem en af den lille Landsbys Veje. Ja, vi var skam tidt i Tyskland, da vi var i Rudbøl! Og Turen gik videre til *Højer*, hvor vi fra Dæmningen ved Slusen havde glimrende Udsigt til *Sild* (altsaa Øen!); derfra til *Trøjborg* Slotsruin og videre til *Løgumkloster*, hvis ældgamle og nylig restaurerede Klosterkirke nøje blev beset. Vi havde jo lært, at denne Kirke i sin Arkitektur forener den romanske og den gotiske Stilart. Nu saa vi det selv og maatte indrømme, at denne Blanding af Stilarter ikke virker stødende, men snarere er med til at forhøje Kirkens Skønhed. Den dunkle og betagende Lysvirkning, der hin Eftermiddag var til Stede i det smukke Kirkerum, vilde endog store Poeter faa vanskeligt ved at beskrive; og en stakkels jordbunden Sjæl maa da nøjes med at sige: »Det er noget, der skal ses!«

Da vi om Aftenen vendte tilbage til Tønder, overværede en Del af os en Nationalfest, en Fest, der i hver lille Flække, i hver By hele Sønderjylland over fejres paa Kongens Fødselsdag. Det er en Fest til Minde om Genforeningen, og den er som Følge deraf meget nationalt præget. Ved denne Lejlighed fik vi, der nok havde hørt om et Grænsespørgsmaal, Bevis for, at et saadant virkelig eksisterer. — Samme Aften fik vi endog Lejlighed til at overvære en Fest hos Tønder-Kollegerne, og det blev sent, inden vi vandrede ud til Militærbarakken, hvor vi overnattede, og hvor man med en Pakke Cigaretter kunde underkøbe »Vækker«-Soldaten, saaledes at man var den, der næste Morgen blev sidst vækket! Da vi den nævnte Morgen var blevet rigtig vaagne og hastigt havde nydt en Kop Afskedskafe, tog vi — noget matte — med Toget til *Sønderborg*, hvor nogle af de standhaftigste var oppe paa Slottet for at finde hin berømte Fure fra Kr. II's kongelige Tømmefinger, medens de mindre standhaftige udhvilede deres mødige Lemmer i Missionshotellets magelige Sofaer eller kun paa Gulvtæppet!! — I Sandhedens Interesse skal det dog oplyses, at vi forinden alle havde været paa *Dybbøl*, hvor vi i Regn og Slud havde vandret rundt paa

Skanserne og bl. a. i »Kongeskansen« hørt en længere og noget detailleret Beretning om vore Forfædres haabløse Kamp mod de riflede Kanoner. — Da Mælkesyren langt om længe var forsvundet fra de trættes Muskler, kunde vi med Rutebil fortsætte Turen til *Graasten*, hvor vi foretog en Rundgang i Parken for at se Slottet fra alle Sider. Derefter blev vi indskibet i den morsomste lille Fjorddamper, med hvilken vi paa Flensborgfjord sejlede ind til Byen, der har givet Fjorden Navn. Under Sejlturen udspandt sig iøvrigt en munter Episode: Vi var nogle Stykker nede i Bugen paa den sjove Damper for at nyde lidt Kaffe til vore medbragte Klemmer. De øvrige Passagerer dernede var — efter vor Mening — typiske Tyskere med Kasket og Kejser-Vilhelm-Skæg. Desaaarsag talte vi temmelig ugenert — og paa Dansk. Talen faldt paa de tyske Cigaretter, og en af Jonstrupperne erklærede højlydt, at de nævnte Rygesager var noget Møj! Et Øjeblik senere henvendte en Herre sig til os og præsenterede sig som »gammel Jonstrupper«. Snakken gik straks lystigt, og *Hr. Billum* repeterede sin Jonstruppertid. Da tog han et Etui op af Lommen og bød os Cigaretter med følgende Replik: »Ja, jeg ved ikke, om d'Herrer vil tage til Takke med en tysk Møj-Cigaret?« Tableau! — Selvfølgelig tog vi imod Røgelsen, belært om, at man skal være varsom med at tale frit ud, selvom man er i Tyskland! — Paa Turen anløb vi en lille Havn, hvor vi ligervis som en Flok Faar blev gennet gennem en Fold for at faa vore Pas stemplede, og den lille Damper gled langt om længe i Taage og Mørke ind til Kajen i Flensborg, hvor vi overværede en lille Festlighed paa Duborgskolen, hvorefter vi samledes med Lærerne fra nævnte Skole til en hyggelig og udbytterig Aften i »Flensborghus«. — Næste Dag foretog vi med Flensborg som Udgangspunkt en Udflugt til Slesvig, Dannevirke og Haddeby, men herom vil en anden berette. Femtedagen rejste vi tilbage til Skovene ved Sønder sø. Hjemrejsen bød ikke paa noget særligt, blot vil flere af os mindes Turen over Storebælt: Det var en usædvanlig smuk Tur. Solen dalede bag Fyns smilende Skove, og alt var stille og roligt. I Skumringen blev Fyns Skove bagude og Sjæl-

lands forude efterhaanden til smukke Si'houetter. I denne vidunderlige Aften nynnede vi »Solen er slukket«.

— Ja, vi kom ti.bage, trætte og udasede, men en stor Oplevelse rigere. Turen optog fuldstændig Sindene de følgende Dage, og Snakken gik lystigt paa »Knejperne«.

— — —

Nu er Turen opbevaret i Hukommelsen, hvorfra den af og til kommer igen, og hver Gang, det sker, mindes man Jonstrup og Jonstrupperne og ønsker, at nuværende og fremtidige Jonstrupperne maa faa Lejlighed til at deltage i lignende Rejser, maa faa Lov at være med i »Nytids-Jonstruppernes Landnamsfærd«.

III.

DAGEN I SLESVIG OG PAA DANNEVIRKE

Af *Knud Christensen*, Vassingerød.

I September 1931 var III Klasse paa en Tur til Sønderjylland under Ledelse af Forstanderen. Nu, ca. 1 Aar efter, er jeg blevet anmodet om at berette om nogle af de mange Indtryk, vi modtog paa denne vellykkede Tur. Noget af det, der har præget sig stærkest i min Erindring, var Udflugten fra Flensborg til Slesvig og Dannevirke.

Vi havde faaet anvist Nattekvarter i Tivolibygningen, hvor vi tilbragte en forholdsvist rolig Nat. Om Morgenen drog vi til Duborgsko'en, hvor vi i Skolens Køkken fik Te med de dejligste Rundstykker, bagt af Skolens Elever. Derefter var vi til Morgensang i Duborgskolens Festsal. Sangen fra de mange Stemmer tonede smukt i det høje, lyse Rum; efter Sangen bad et af Børnene Fadervor, medens den dybeste Stilhed hvilede over Salen.

Nede i Duborgskolens Gaard fandt vi vor gamle Kammerat Ernst Müller ventende paa os. Han førte os ud til en Rutebil lejet i Dagens Anledning, og i den gik det nu mod Syd. Et Stykke uden for Flensborg drejede Bilen bort fra Hovedlande-

vejen op mod en Bygning, der laa bag nogle høje Træer. Det var den lille danske Skole i Jaruplund. Vi blev modtaget af Læreren, der viste os rundt i Skolen, som var udmærket indrettet. I Skolens lille Gymnastiksal fandt vi et Knæfald, og vi fik at vide, at Salen virkede som en Slags Kirke for Egnens danske Beboere. Vi gav den lille Skole og dens tiltalende Lærer

et rigtigt dansk Hurra, da vi kørte bort.

Ernst Müller og Frue ved Valdemarksmuren.

Næste Standsning var ved Sankelmark, hvor Müller fortalte om Kampen der. Vi var nede ved Mindesmærket og blottede vore Hoveder til Ære for de faldne. Herefter begyndte Landet at blive fladere, vi nærmede os Isted Hede. Da vi var kommet ind paa den flade Hedeslette, standsede vi atter, denne Gang ved Krogs Høj. Her blev navnlig Forstanderen

begeistret ved Tanken om at staa paa et saa berømmeligt og minderigt Sted.

Samme Formiddag kom vi til Slesvig, hvor vi kørte til det Sted, hvor Müller for et Aar siden havde begyndt at holde Skole i et gammelt Redaktionskontor med kun 18 Elever. Elevantallet var efterhaanden steget til 32, og flere ventedes i den nærmeste Fremtid, naar den nye Skolebygning, der var under Opførelse, blev færdig.

Den øvrige Del af Formiddagen tilbragte vi i Slesvig By, hvor vi saa Domkirken.

Herfra tog vi til Dannevirke, hvor vi saa en Del af den overordentlig velbevarede Valdemarksmur. Dels fra Bilen, dels

gaaende paa vore Ben saa vi andre Dele af Dannevirke; kun var det Skade, at vi havde saa kort Tid. Noget af det, der gjorde mest Indtryk paa os, var Udgravningerne ved Hedeby. Grundridsene og svage Rester af fordums Bygninger var afdækkede. Et Sted var en Grav blevet aabnet, og paa Bunden af denne fandtes to ret velbevarede Skeletter. Overalt fortalte og forklarede Müller klart og glimrende.

Dagen fandt sin Afslutning ved et Aftensmaaltid i Hadedebykro; og den Aften blev vor Turs skønneste Minde. Efter Maaltidet takkede Forstanderen hjerteligt Müller for det, han havde gjort for os den Dag. Bagefter talte Müller om sit Arbejde og om det Kald, han havde følt til at udføre det. Han havde været glad for at se os dernede, ikke alene fordi vi var gamle Kamerater, men ogsaa fordi vi kom fra det gamle Land, — han havde ofte haft det Indtryk, at Danskerne med en vis Ligeegyldighed betragtede Sønderjylland. Han haabede, at vort Ophold dernede havde vakt Interesse hos os og Forstaaelse af alt, hvad Dansk betyder for de Danskere, der lever her i Tyskland. Müller sagde dette jævnt og kønt, vi kunde alle mærke, hvor stærkt det laa ham paa Sinde, og alle i Salen var dybt grebne. Da Müller til Slut bad os om at synge nogle Fædrelandssange, blev der sunget med en Begejstring, som vist ingen af os havde følt før. Aftenen i Hadedebykro sluttede med »Den gamle Borger«, som det sig hør og bør, naar Jonstrupperne samles. Da vi senere paa Aftenen i Slesvig skiltes fra Müller, fik han et drønende Hurra.

ISLANDSTUREN

I.

ISLANDSFÆRDEN 1932

Ved Dr. Arne Møller.

Denne »Stortur«, foreløbig Jonstrup Seminariums største Tur, krævede unægtelig mere omfattende Forberedelser.

Men først maa jeg fortælle, hvordan det gik til, at vi i det hele taget kom ud paa denne moderne Vikingefærd.

Jeg havde sat mig for at besøge Island igen. Jeg var der sidst 1919, og der har været saa stærk en Udvikling i alle ydre Livskaar siden da, at jeg vidste, at jeg trængte til at revidere mine Indtryk.

Men saa fik jeg en Aften, da jeg sad i min Spisestue og drak Kaffe med tredje Klasse, den forfløjne Idé at spørge dem, om de vilde med. Det var de levende med paa; og det udviklede sig efterhaanden til, at Halvdelen af Klassen fik samlet de nødvendige Rejsepenge sammen til Turen. Det var nu forholdsvis ikke saa mange. Jeg forlangte 100 Kroner paa Bordet for at befordre en Seminarist fra København til Reykjavik og tilbage til Bergen med tolv Dages Ophold og alle mulige Herligheder paa Island.

Desuden sluttede der sig efterhaanden nogle flere til de fjorten fra tredje Klasse, nemlig en »Spire«, min Kone, Pastor Leth fra Ballerup og Søn og Lærer Reetz fra Kølstrup og Kone. Det b'ev altsaa til en hel lille Ekspedition.

Men saa var det Forberedelserne.

Ja, Seminaristerne forberedte sig bl. a. ved at lære Islandsk saa godt, det lod sig gøre i fjorten Dage! Helt udlærte blev de vel ikke; men de drev det da til at kunne udstøde mange mærkelige fremmede Lyde og til at kunne synge første Vers af

Islands Nationalsang: »O Guð vors lands«. Forresten forbav-
sede det baade mig og deres flinke Lærerinde, Dansk-Islandsk
Samfunds Assistent Frk. stud. mag. Ellen Aagaard, hvor gode
Fremskridt de paa de Par Timer gjorde i at kunne stave sig
igennem en islandsk Avis.

Og *jeg* forberedte mig — først ved at sætte mig i Forbindelse
med mine gode Venner Adjunkt ved Latinskolen i Reykjavik
Kristinn Ármannsson og Skoleinspektør Sigurður Jónsson ved
Folkeskolen sammesteds. Og da de havde lovet os en god og
gæstfri Modtagelse, fik jeg uden alt for store Vanskeligheder
samlet de Penge sammen, som skulde til for at sætte Turen
igennem. Undervisningsministeriet gav mig 750 Kr., Dansk-
Islandsk Samfund 2000 Kr.

Desuden regnede jeg i udstrakt Grad med mine Venners
Hjælp deroppe og den berømte islandske Gæstfrihed. Og det
viste sig, at jeg havde regnet rigtigt — eller maaske rettere
forkert! Thi mine Beregninger blev langt overtrufne, da det
kom til Stykket.

Hvad siger man f. Eks. til, at de islandske Lærere af deres
surt fortjente Smaapenge forærede mig 400 Kr. til vor Rund-
rejse paa Island?

Men der er saa mange andre end Lærerne, vi skylder Tak,
lige fra Islands Førsteminister, der lod os køre rundt i Rege-
ringens Bil paa vor 5 Dages Rundrejse, og til vore flinke Chauff-
førere, der førte os velbeholdne hjem ad de ubeskriveligste Veje.
Ikke at forglemme vore Værter i Reykjavik. Maaske bliver det
dem, mange af Seminaristerne længst vil mindes.

Især har dog Sigurður Jónsson Æren for den Oplevelse,
Jonstruppernes Islandsfærd blev. Han havde lagt vor Rund-
rejse til Rette, han gennemførte den som den fra mange Rejser
paa Island stedkendte Fører, han er, han satte Liv i de trætte,
naar det kneb med at holde sig fast paa en Hesteryg eller
kravle op ad en Fjelddryg — ja, han fulgte os, senere mig alene,
som en Skygge en hel Maaned, eller rettere: han lyste over
hele Turen som en Sol! Med Rette er han nu blevet udnævnt
til Æresmedlem af *Jonstrupsamfundet*.

Efter en Dags Ophold i Reykjavik, hvor vi bl. a. alle var

i Domkirken og søgte at følge med i Søndagsgudstjenesten, saa godt det lod sig gøre, gik vor Rundrejse — Mandag Morgen tidlig i Biler — først østpaa over det store, islandske Lavland mellem de store Jøkelfloder til de gamle Sagaegne, helt til Hliðarende. Derfra bøjede vi tilbage for at gaa i Kvarter den

En Bilvej.

første Nat i Fellsmúli Præstegaard under Hekla. Men det blev ikke til megen Natte-ro for de *unge* Deltagere, saaledes som det nedenfor er skildret af en af dem i hans Beretning om denne Nats og den følgende Dags Oplevelser under Bestigningen af Hekla.

Den tredje Morgen forlod vi Præstegaarden og de overvældende gæstfri Præstefolk med taknemmelige Hjerter. Vejret var noget regnfuldt den Dag, men Deltagerne fik dog et stærkt Indtryk baade af Gullfoss' mægtige Vandmasser og Geysirs

særegne Naturforhold. Om Aftenen var vi meget glade for at finde baade god Mad, gode Senge og Varmtvandssvømmehal i en af de nyopførte, store Ungdomsskoler, nemlig Laugarvatn-skolen. Det havde ogsaa sin Betydning for de unge vordende Lærere, at de her og den følgende Aften paa Reykholt stiftede en Smule Bekendtskab med det store Arbejde, som i den sene-ste Tid er gjort paa Island for at skaffe bedre ydre Betingelser for Ungdomsundervisningen.

Den følgende — den fjerde — Dag brugte vi iøvrigt til at faa et Indtryk af Islands Nationalhelligdom, Thingvallasletten, og dens storladne Omgivelser. For Geologiens Vedkommende havde vi den kyndigste Vejleder med i Professor Guðmundur Bárðarson, der ikke kunde blive træt af at vise og forklare os alle de forunderlige Lavaformer og Sten, som man hvert Øjeblik bogstavelig var ved at falde over.

Hvanneyri Landbrugsskole.

Storladen og vild var den 7 Timer lange Biltur fra Thingvalla gennem Passet ved Kaldidalur, indtil vi ved Midnatstide godt sammenrystede og meget sultne naaede Reykholt. Jeg skal ikke prøve paa at gengive de mærkværdige Oplevelser paa denne Biltur. Læserne vilde ikke tro mig.

Reykholt var jo Snorre Sturlasons Hovedsæde, hvor han blev dræbt 1241. Nu er der altsaa blevet bygget en imponerende Skolebygning til den nye Ungdomsskole i Borgarfjorden; og ligesom ved Laugarvatnskolen er der ogsaa varme Kilder her i Nærheden. Snorre benyttede selv det varme Vand til at lave sig et Badebassin, som endnu findes; og i Skolebygningen er der indlagt varmt Vand fra den samme Kilde til en stor Svømmehal og til hele Husets Opvarmning.

Den femte og sidste Dag havde vi straalende Solskinsvejr.

Det var derfor et skønt Syn, da vi ved Middagstid kørte op foran Hvanneyri Landbrugsskole, der ligger med de blaa Bjerge bagved, de store, grønne Enge og Hvidaaen foran og Snefjeldsjæklen langt ude mod Vest.

Det var der, Egil Skallagrímssons Far tog Land i sin Tid. Nu har min gode Ven, Landbrugsskoleforstander Halldor Vilhjálmsson, overtaget Landbruget efter den gamle Viking, og han driver det sikkert meget bedre og mindre blodigt; Egil kunde ikke have modtaget os festligere end hans Eftermand og dennes elskværdige Frue. Vi blev bænkedede ved Borde, smykkede med Islands og Danmarks Flag, og budt netop saa hjertelig velkommen, som jeg havde ventet det af denne Foregangsmand paa Island, som har lært saa meget og fundet saa meget Venskab i Danmark.

Hvem der vil vide noget om, hvor store Fremskridt det islandske Landbrug har gjort i seneste Tid, bør have Halldor Vilhjálmsson til Vejviser paa Hvanneyris grønne Enge og i dets store Avlsbygninger.

Jeg tror, denne Dag blev den festligste paa Rundrejsen for Eleverne. Smuk var ogsaa Bilturen i den skønne Sommereftermiddag ad de romantiske Bilveje langs Hvalfjorden til Reykjavik. Paa Vejen besøgte vi Islands berømte Salmedigter Hallgrímur Pjeturssons Grav uden for Kirkedøren ved den Præstegaard, hvor han for ca. 250 Aar siden levede.

Efter Hjemkomsten til Reykjavik hvilede vi først ud oven paa Rejsens mange og stærke Indtryk. De Par Dage, Eleverne endnu blev paa Island, brugte vi til at se os rigtig godt om i Byen og dens Omegn. Vi fik set Industriudstillingen, der gav et levende Indtryk af den stærke Udvikling, der har været ogsaa for Industrien de sidste Aar. Værterne gjorde smaa Udflugter med deres Gæster, og vi gjorde, som rimeligt var, en lille Afskedsfest for de mange Venner, vi havde vundet, hvor vi prøvede paa at sige Tak for den Gæstfrihed og Venlighed, vi havde mødt. Det blev sent, inden vi blev færdige med at synge og tale med hinanden. Glemmes maa det heller ikke, at vi fik holdt — i al Beskedenhed — det første dansk-islandske Lærermøde, jeg ved af, der er holdt paa Island. Jeg talte om

danske Skoleforhold, Sigurður Jónsson om islandske; og ved den paafølgende Sammenkomst, som ogsaa varede til Sol stod op (Kl. 2), herskede der den hjerteligste Stemning blandt de unge danske Lærerelever og de islandske Lærere og Lærereinder. Jeg tror, baade de første og de sidste vil mindes dette »første Møde«.

Saa slog Afrejsens Time for alle mine Ledsagere undtagen

Saurbær Kirke med Hallgrímur Pjeturssons Grav.

min Kone. Vi to stod sammen med en Flok islandske Værter og Venner inde paa »stranden og viftede med handen« ud til det norske Skib »Lyra«, om Bord paa hvilket Jonstrupperne stod og sang hin berømte svenske Afskedssang: Kanske faldt der hist og her en »känslans tår«. Men de ombordværende fik nok efterhaanden andet at tænke paa end de sødt vemodige Minder. Nordhavet skal have modtaget dem noget barskt. Herom skal jeg imidlertid ikke udtale mig nærmere, da jeg jo ikke var med paa den Rejse. Jeg skal b'ot berette, at de kom velbeholdne i Land i Norge og havde mange herlige Oplevelser ogsaa i dette stolte Land. Og det bedste ved det hele var, at vi efterhaanden alle mødtes velbeholdne igen herhjemme uden nogetsomhelst nævneværdigt Uheld paa den lange Rejse.

Nedenfor er der givet længere Udtryk for, hvad et Par af

Deltagerne fik ud af Dele af Rejsen. Maa jeg her blot anføre et ganske kort Udtryk for den samlede Erfaring, en naaede til:

»Vi opdagede, at Søsyge virkelig eksisterer, at Islænderne ogsaa er Mennesker, at Island egentlig er Grøn-land, at Udviklingen er amerikansk, at paa Islandsk er Vej lig med Hjulspor, at Hekla ikke kan bestiges af enhver, at Seminarieelever kan være vaagne (endog i 30 Timer) og enige, nemlig om dette: Turen var herlig.«

For mig fik de jonstrupske Seminaristers og mine andre Ledsageres Deltagelse i denne Rejsefærd den Betydning, at jeg gennem den storslaaede og hjertelige Modtagelse, der blev givet os, fik et stærkt Indtryk af det Vennesind, der til Trods for stor Ligegyldighed i Tidens Løb fra dansk Side over for Island dog findes hos mange Islænderne over for Danmark.

Og jeg fik ogsaa Øjnene endnu bedre op for, hvor inderligt dette lille Folk i Ensomheden og Mørket yderst mod Norden trænger til og længes efter Sol og Varme — ogsaa Oplysningens Sol og Hjerternes Varme.

II.

SØREJSEN TIL ISLAND

Af *Herman Wolffsen*.

En lille Flok glade Jonstruppere samles ved S/S »Gullfoss« og gaar om Bord for at tage denne lille Del af Island i Besiddelse for et Tidsrum af 5 Dage. — Afsejlingen sker under Sang og mangfoldige gode Ønsker til begge Sider, og Rejsen begynder saa smukt, som man overhovedet kan ønske. Stille, døsigt Solvarme faar os til at tage Livet saa roligt som muligt, og vi har rig Lejlighed til i Ro at betragte det myldrende Liv paa Sundets let krusede Flade. Smaa fikse Lystbaade driver om mellem ærværdige Sejlskibe, og en snavset Kuldampner føler sig slet ikke trykket over at passere en Kæmpedampner med engelske Turister, som stævner sydpaa mod Byen med de mange Taarne.

Strandvejskysten set fra Søen er pragtfuld. En broget Blanding af Badehoteller, Rigmandsvillaer, Sommerhuse og Fiskerhytter, kransede af Skovenes endnu friske grønne, virker saa oplivende og synes at ville vise sig fra den smukkeste Side. — Og som Rosinen i Pølseenden: Kronborg med de dejlige, irgrønne Tage og et Dannebrog, som den svage Luftning næppe formaar at udfolde.

Som Modstykke har vi paa højre Side Sveriges Kyst, hvis stigende Tendenser kulminerer i Kullabergs massive Granitblokke, der ligesom sætter et værdigt Punktum for Sundets nordlige Ende.

Fire Timer efter knitrer Lynene rundt om os, og en Tordenbyge med Hagl og Regn pisker Havet til Skum; Vinden viser udprægede »omløbende« Tilbøjeligheder, men falder til Ro igen efter et Par Timers Forløb.

Fra Skagens Fyr straalere et sidste Farvel fra Danmark. Vi skimter i den lyse Nat Grenens lange Sandtunge, der skiller Kattegat fra Skagerak, og saa gaar vi til Køjs og lader os blidt lulle i Søvn af Maskinens ensformige Stempelslag.

Hæse Brøl fra Dampfløjten vækker os om Morgen. Det er Taage, men Taagesløret forsvinder, naar Solen kommer højere op paa Himlen, og vi ser Norges trodsige Fjeldes afrundede Konturer i Nord. »Gullfoss« stamper gennem vestlig Dønning, og Bevægelserne er kraftige nok til at fremkalde visse ubehagelige Fornemmelser hos mange af Passagererne. Der er saaledes ikke mere end 6 af 30 til Eftermiddagskaffe. — Aftenen bringer imidlertid lidt roligere Vejr, og vi staar forude paa Bakken og nyder en betagende Solnedgang, gribes af Stemningen, og et Øjeblik efter lyder »Natten er saa stille« firstemligt ud over Nordsøen, mens Norge forsvinder i Nordøst.

Det er Regntykning. Søen er tværs, og »Gullfoss« ruller kraftigt. Koøjerne er lukkede, og det kniber svært med at faa frisk Luft i Spisesalonen, da Dørene til Kamrene maa staa aabne, og derinde ligger mange gæve Jonstrupper og lider Søsøgens bitre Kvaler. — Vi har Slingrekanter paa Bordet, for at ikke Tallerkner og Fade skal falde ned, naar Skibet kaster sig om paa Siden. Naar vi skal spise Suppe, maa vi sidde med Taller-

kenen i Haanden og holde Balancen; men det gaar meget godt med at faa Maden inden for Vesten, selv om der til Tider kommer lidt udenfor. — De syge faar ikke andet end Te og Tvebakker. Appetiten er væk, og end ikke et lækkert Aftensbord med Sylte, fedt Flæsk og røget Aal kan kildre deres tørre Ganer. De holder sig trofast i Køjerne, og vor »Vært« paa II Kl., Josef, gør alt for at lindre deres Lidelser. Han kommer med Frugt og er i det hele taget paa Færde baade tidlig og silde.

Paa Dækket er der fugtigt. Søen er svær. Til Tider ser vi til Luvart et Bølgebjerg paa 25 Fods Højde, som et Øjeblik efter tordner mod Skibssiden og dænger os over med Skumsprøjt, saa vi ofte maa springe i Læ. — Der er intet andet at se end Himmel og Hav. Jo, Søfugle. Der er Havsuler, som sejler værdigt gennem Luften, og Stormmaager, der viser en forbavsende Flyvefærdighed. De stryger gennem Bølgedalene og er snart forude, snart agterude, rede til at styrte sig over det Affald, der fra Tid til anden, kastes over Bord fra Kabysen. Ogsaa enkelte Rovmaager ser vi. Deres største Fornøjelse er at drille andre Fugle saa længe, at de reverenter talt brækker den Føde op, som de har slugt. — En sjælden Gang ser vi et Marsvin, ellers kun Hav og atter Hav.

En Morgen møder der os et pragtfuldt Syn, naar vi kommer op paa Dækket. Morgensolen straalere fra en letskyet Himmel og forgylder to af Islands mægtige Jøklere, som i majestætisk Ro viser os det første betagende Syn af Island. Skyerne staar nede for Toppene, og vi bliver helt fortryllede af den ophøjede Værdighed. Kun en stor Hval, som uanfægtet følger os et Stykke borte, kan faa os til at tage Øjnene bort fra det storlaaede Naturbillede.

Vi følger Islands Sydvestkyst og indsuger med begærlige Øjne alt, hvad vi ser. Basaltklipper afløses af Sletteland med Strandbred og Flyvesand, og senere viser Reykjanæs' Lavaformationer deres mærkelige, forrevne Dannelser. Hist og her giver de Plads for en lille Fiskerflække, hvor Fiskekuttere ligger til Ankers.

»Gullfoss« stævner ind i Faksefjord. Solen synker mod Snæfellsjøklens dæmpede Runding, som synes forgyldt i Ran-

den, og Esja ligger i et blaadugget Skær. En pragtfuld Lysvirkning over Bjerglandskabet gør det hele til et betagende Skue. — Og dør ligger Reykjavik, belyst af den synkende Sols sidste Straaler. Endnu formaar den at blinke i enkelte Ruder, før den forsvinder helt. — Det er saa stille, helt lunt, og Damprens Ankomst har lokket en Mængde Islændinge ned til Havnen. En forventningsfuld Stilhed breder sig over Kajen, og et Øjeblik efter toner den islandske Nationalhymne gennem Stilheden. Vi bringer dem vor Hyldest i Sangens Ord og synger fra Hjertet, besjælede af en andægtig Følelse, som forstærkes, da vi ser alle de blottede Hoveder, og da Sangen forstummer, ser vi Islændingene dør, og da føler vi, at der ud af deres taknemmelige Ansigter straalere et rigtig velment: »Velkommen til Island«.

III.

SKÆMTEKVAD

PAA HAVET

Af B. K.

Ud i det herlige Øresund
 stævnedes »Gullfoss« en Morgenstund.
 14 »Mennesker« samt en enlig »Spire«,
 (der dog laved' Bulder nok for fire,)
 skulde rejse op til det fjerne Island
 i Følge med en ærværdig Vismand
 samt en Præst med sin lærde Pode,
 en Frue med en Mand uden Haar paa sit Ho'de
 samt Forstanderens elskværdige Frue,
 som ej for Sejlturen syntes at grue!

I Begyndelsen var alle fornøjede
 og Middagen let vi alle fordøjede;
 Eftermiddagen gik særlig glat,
 vi sejlede nu over Kattegat.

Overalt var der Lystighed
ikke Spor af Mistrøstighed.
En fik sig en hyggelig Passiar med Kokken.
En aflæste hver halve Time Loggen.
Sangkoret gav et Par nylærte Numre,
og siden, da det begyndte at skumre,
ser man nogle, som ivrigt »fjamser«
med et Par søde islandske »Lamser«. —
Af Veltfredshed vi alle gøs — —
jo, Danskeren plasker husvant til Søs!

Dagen brød frem over Skagerak,
da en Borger sit Ho'de ind ad Døren stak
og bad saa bønligt om en Pille,
han havde faaet en lille — ganske lille
Fornemmelse i Maven, som øjensynlig vilde
forsvinde hurtigt. Det var ikke saa ildel!
Han fik Pillen, og med et halvkvalt »Tak«
min Kahytsdør hurtigt i han smak —
og iled' bort, jeg ved ej hvorhen —
jeg saa ham først tre Dage senere igen!

Jeg holder meget af Olympiadesvømminger
kort sagt, hvad der angaar *Tidens* Strømninger,
men Strømninger i mit eget Indre
interesserer mig meget, meget mindre.
Man bliver saa overmaade slasken,
naar ens gode Middag gaar helt i »Vasken«,
og man maa ofre sin Kaffe og Raakost
til Fordel for Havmænds og Vandnyfers Frokost;
om det saa var min Livret, Sagovællingen,
saa forsvandt den ogsaa ud over Rælingen.

Der var dog nogle, som klarede Skærene
og for det meste blev i Klæ'erne,
f. Eks. Boye, der intet fejled',
men daglig oppe hos Kaptajnen pejled',

og nappede Solhøjden knusende sikkert
ved Hjælp af sin gamle Teaterkikkert.
Han kendte nøjagtigt Skibets Tonnage
og vidste, hvad Telegrafisten erholdt i Gage.
I Solskin, i Taage, i Storm, i Regn
var han deroppe som 2. Kaptejn.
Jeg sov saa roligt nede i min Køje —
jeg vidste, paa Broen der havde vi Boye!

Wolffsen og Kromann klared' den værste.
Hver tænkte nemlig paa sin lille Kær'ste,
og saa snøred Halsen sig sammen af Længsel,
saa Maden ikke kunde krybe ud af sit Fængsel!

Alle Søsygens mange Kvaler
gik imidlertid væk, da vi saa et Par Hvaler.
Af en saadan havde jeg aldrig set saa meget som Halen,
selvom jeg længe havde ligget paa Valen!

IV.

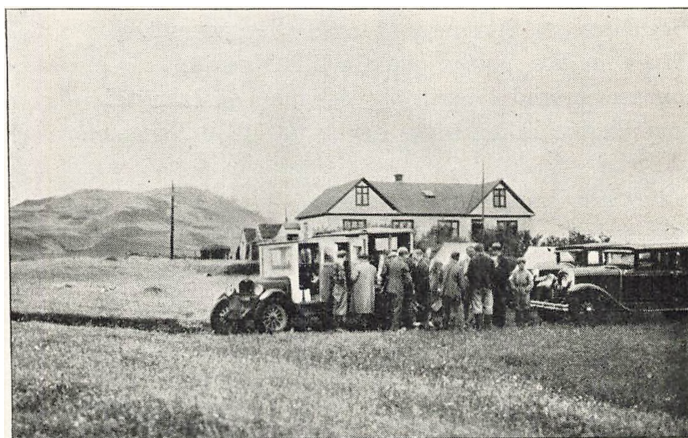
JONSTRUPPERE PAA HEKLA

Af *Bjarne Kirk*.

En Aften — den første paa vor store Automobiltur oppe paa Sagaøen — ankom vi dødtrætte til Fellsmuli Præstegaard, der ligger i Nærheden af den pragtfulde Vulkan Hekla. Vi havde kørt saa godt som hele Dagen i den gamle Chevrolet, som det næsten vilde være Synd at kalde en Bil, og var allesammen lige til at klaske op paa en Væg, saa møre var vi! — Solen var allerede gaaet ned over de græsklædte Bakker mod Vest, og Øst for laa Hekla, sort og skarpt aftegnet, med Snekalot paa Hovedet og indhyllet i et Gevandt af lette Taager. Det var et vidunderligt Syn. Man fik en underlig Fornemmelse ved at tænke paa, at man skulde op paa Toppen af den. Den saa

saa eventyrlig ud i Skumringen, at den næsten virkede som et Drømmesyn.

Vor Fører, den gamle Jonstrupper Sigurður Jónsson, Præsten Sjera Ofeigur og Docent Kristinn Ármannsson stod og talte om Vejrudsigter, og om hvornaar det vilde være fornuftigst at drage af Sted paa den spændende Tur. — Vi Jonstrupperne lagde os imens ind i de tre Telte, der var slaaet op til os, og strakte vore mødige Lemmer paa Grønsværen.

Fellsmuli Præstegaard.

Omsider var de tre Islændinge naaet til det Resultat, at vi helst maatte drage af Sted om Natten, da det efter alle Solemærker at dømme vilde blive taaget den næste Dag. Hvis vi kom tidligt af Sted, havde vi Chancer for at faa klart Vejr, naar vi naaede Toppen af Bjerget. Alle vi unge var straks Fyr og Flamme, hvorimod de ældre af Rejseselskabet kviede sig. — Nu gik vi til Ro og fik en kort Søvn — halvanden Time. Kl. 1 blev vi vækket, og efter at have indtaget et haardt tiltrængt Maaltid inde i Præstens Spisestue kørte vi af Sted i vore Biler ud gennem Sletten ad en Vej, der ingen Vej var. Det var en ejendommelig Belysning, der var over Landskabet. Der er jo omtrent Midnatssol deroppe om Sommeren, og derfor var det kun halvmørkt — omtrent som under en Solformørkelse. Vi

havde vel kørt et Kvarters Tid, da vi i det svage Lys skimtede en Flok Heste, vogtet af et Par Mænd. Det var de Heste, der paa deres Rygge skulde bære os op ad Bjergets stejle Sider.

Nu blev der en Vælgen og Vragen, indtil alle Mand havde faaet sig en Hest, og paa et Signal af Føreren svang vi os i Sadlen og red af Sted over Sletten. Flere af os Jonstruppere havde aldrig siddet paa en Hesteryg før, og det var komisk at se de uerfarnes Anstrengelser for at gøre et nogenlunde overlegent Indtryk i Sadlen. Tit fremkom der nogle pudsige Situationer, naar en Hest f. Eks. absolut ikke vilde den rigtige Vej, men tilbage til de grønne Græsgange, eller naar en af de gæve »Riddere« maatte understøttes af Føreren for overhovedet at kunne blive i Sadlen.

Karavanen skred jævnt hurtigt frem. Først red vi som sagt over Sletten, men til sidst kom vi til Foden af Bjerget, hvor en Elv snoede sig. Den maatte vi igennem! Vi skød Hjertet op i Livet og drev Hestene ned i den stride Strøm, og selvom vore Sko slæbte gennem Vandet, kom vi dog alle lykkeligt over og red videre. Nu gik det gennem en »Skov« af Birke-træer. Den var ikke ret høj. Vi kunde i hvert Fald kikke ud over »Trækronerne«, selvom vi kun sad paa smaa islandske Heste.

Efterhaanden kom vi højere op, og Plantevæksten blev stadig sparsommere. Hist og her laa vældige Lavablokke i det sorte Grus, og Hestene traadte yderst forsigtigt for ikke at smutte. Man mærkede hurtigt, at det ikke var første Gang, de dejlige Dyr havde været paa Hekla.

I et lille Pas, hvor der var friskt Græs og en klar Bæk, holdt vi Rast og lod Dyrene samle lidt Kræfter. Derefter red vi videre, stadig opad. Flere Steder mindede Egnen om et Maanelandskab. Sære, forvredne Lavavolde strakte sig til alle Sider, stivnede under deres Flugt fra Kraterets glødende Dyb, og for yderligere at gøre dem uvirkelige at se paa var de beklædt med graagrønt Mos. Efterhaanden blev det stejlere. Flere Steder troede vi, at nu kunde vi ikke komme længere; men saa maatte vi alligevel tvinge Hestene op ad en eller anden uhyggelig Skrænt, mens vi sad med Hjertet oppe i Halsen.

Endelig — efter fire Timers Ridt — naaede vi gennem en snæver Dal, hvor der laa Sne, til en Fold, opført af Lavablokke, hvor Hestene blev efterladt under Opsyn af de to islandske Førere. Nu gik vi videre til Fods.

Det blev en Vandring, man sent glemmer! En 8—900 m op ad en Skrænt opfyldt med Lavablokke, som hvert Øjeblik truede med at rulle ned over os, gennem Passer, hvor Sneen laa tykt, gennem Lavagrus, som fyldte vore Sko — alt det var noget, der tog paa Kræfterne. Men vi skimtede stadig Maalet oven over os, og under os laa et vidunderligt Landskab, som begyndte at titte frem imellem Taagerne! Det siger sig selv, at vi tit blev staaende et Øjeblik for at nyde Hvilen og Udsigten!

Vi gik meget spredt. Rundt omkring stak et Hoved eller et Par Ben frem mellem Klippeblokkene — der var ikke Tale om at holde Trop. Men det gjorde heller ikke noget. Vi kunde ikke gaa vild, Maalet var tydeligt nok!

Langt om længe fik vi slæbt os op til Toppen, men hvem beskriver vor Ærgrelse, da vi opdager, at det ikke er den højeste! Den rigtige Top ligger et godt Stykke derfra og er meget høj! — Det tog Pippet fra os. Vi smed os ned i Gruset, og et Par af os sov snart sødeligt. Sigurður Jónsson, Kristinn Armannsson og Geologen Guðmundur Barðarson kom gaaende længere nede, og da vi opdagede dem, sang vi den islandske og den jonstrupske Nationalsang for dem, hvad der glædede dem meget. — Vi var imidlertid blevet enige om, at nu vilde vi ikke længere; men da vaagnede den »gamle Borger« i den 60-aarige Sigurður Jónsson, og med en Myndighed, vi *maatte* have Respekt for, kommanderede han os videre frem. Naar vi var kommet saa langt, skulde vi helt op, sagde han, ellers vilde vi ærgre os bagefter. Det hjalp! Alle sprang op og gik med fornyet Mod videre opad. Nu vandrede vi i sluttet Trop op gennem Sne og Is til en skarp Kam, ad hvilken vi naaede den øverste Top paa Hekla efter tre Timers Kravlen opad. Klokken var nu 8¹/₂, og Solen brød frem og afslørede det prægtige Landskab, der laa under og omkring os: grønne Sletter med Flodernes blaa Baand, brune Bjerge, kronet af Jøklernes grøn-

lighvide Is, sorte Ørkner, røde, gule, violette Fjeldkamme — alt det fængslede os, saa vi tabte baade Mund og Mæle. — Skyerne laa under os. Vi følte os som hævet over alting, følte os, som var vi et Sted mellem Himmel og Jord. Der var saa vidunderligt stille — ingen Vind rørte sig. Solen kastede et magisk Skær over den hele Herlighed og dannede sære Skygger i de mærkelige Dale.

Jonstrupske Seminarister paa Hekla.

— — —
Efter at vi havde siddet længe og nydt alt dette, skrev vi vore Navne paa et Stykke Papir, som vi gemte i en Flaske; Jonstrups Navn var bragt op paa Islands berømteste Bjerg! Det var et uforglemmeligt Øjeblik!

Nedstigningen formede sig nærmest som en Lysttur. Vi kurede paa vore Regnfrakker ned ad de lange Sneskrænter, ligesom vore Forfædre i sin Tid havde kuret ned ad Alperne paa deres Skjolde! Hurtigt naaede vi ned til Hestestalden igen. Kun een Time varede det! Efter at vi havde sat vor medbragte Proviant til Livs i en Ruf, red vi den kendte Vej tilbage og oplevede alle dens Rædselsøjeblikke og komiske Situationer. Vore Heste var nu sultne og længtes hjem. Det var derfor ikke let at holde dem i den adstadige Gang. De slog tit over i Galop

og trods en energisk Klamren sig fast til de vælige Gangere, maatte flere af Rytterne se sig siddende paa Jorden i de mærkeligste Stillinger. Heldigvis skete der intet Uheld, og vi naaede snart ned fra Farezonen. Paa Vejen mødte vi Forstander Møller med Frue og et Par andre af Rejseselskabet. De var paa Vej op, men naaede ikke langt, før det begyndte at regne. Vi havde været heldige, og glade over den vellykkede Tur naæde vi Præstegaarden, hvor man snart efter fandt os hvilende i Morfeus' Arme!

V.

LIDT OM SKOLEFOLK OG SKOLER PAA ISLAND

Af *N. S. Kromann*.

Den Islandsrejse, som jonstrupske Seminarister foretog sidste Sommer, var ikke en specielt pædagogisk Studierejse; men alligevel bragte den os i Forbindelse med mange islandske Skolefolk, uden hvis Velvilje Turen neppe var blevet realiseret eller havde givet det Udbytte, den nu gav.

Allerede ved Ankomsten til Reykjavik stiftede vi Bekendtskab med flere Repræsentanter for den islandske Lærerstand. Dette Bekendtskab uddybedes og antog en mere intim Karakter paa den fem Dages Rundrejse, vi foretog paa Syd- og Østlandet under Ledsagelse af flere Lærere og med den gamle Jonstrupper Sigurður Jónsson, der fulgte os overalt, som Rejsefører. Paa denne Tur besøgte vi Ungdomsskolerne ved Laugarvatn og Reykholt og Hvanneyri Landbrugsskole. De to førstnævnte har hver en stor Svømmehal og udnytter de hede Kilder til Opvarmning af Lokalerne; Vandet bringes til at cirkulere i Varmeanlægget ved Hjælp af en Radiator, som er anbragt ude i Kilden med det kogende Vand. Undervisningen paa disse Skoler havde vi ikke Lejlighed til at overvære; men de staar med Hensyn til Indretning fuldt paa Højde med vore Skolebygninger.

Efter Tilbagekomsten til Reykjavik besaa vi Byens nye Kommuneskole, som kan rumme 1200 Børn. Den er moderne anlagt med Lokale til Fremvisning af Film og Centralvarmeanlæg; dog havde den vistnok ingen Svømmehal. Klasseværelserne var lyse og rummelige og udstyret med moderne Inventar og Materiel.

Inden vor Afrejse arrangeredes en Sommenkomst mellem islandske Lærere og danske Seminarieelever. Paa dette Møde indledede Dr. Arne Møller med en Oversigt over den danske Skoles Udvikling siden 1900 og rettede samtidig en Tak til de islandske Lærere og Værter for den Elskværdighed og Gæstfrihed, de havde udvist mod os. Derefter fik Skolebestyrer Sigurður Jónsson Ordet for at trække Hovedlinjerne op i den islandske Skoles Historie. Begge Talerne modtoges med langvarigt Bifald, hvorefter flere Islændere tog Ordet for at takke Dr. Møller for hans Arbejde paa at knytte en fastere Forbindelse paa lige Fod mellem Danmark og Island.

Ved det efterfølgende fornøjelige Samvær med fælles Kaffe-bord blev der endnu holdt mange Taler baade fra dansk og islandsk Side, og der blev knyttet venskabelige Baand mellem danske Seminarister og islandske Lærere.

Mødet sluttede Kl. 2 Nat; men Samtalen fortsattes paa Hjemvejen gennem Byens stille Gader; fælles Strabadser paa Rejsen og det fornøjelige Samvær havde rystet os sammen.

Dette improviserede Skolemøde, som havde samlet Lærere lige fra Øst- til Vestlandet, fra Akureyri til Vestmannaøerne, var en af Rejsens store Oplevelser.

SIGURÐUR JÓNSSON UDNÆVNT TIL ÆRESMEDLEM

Af R. C. M.

Den, der har læst den foranstaaende Beretning om Islandsreisen, har faaet et levende Indtryk af den store Andel, Sigurdur Jónsson havde i, at Reisen forløb saa udmærket og nu danner Grundlaget for Manges herlige Ungdomsminder, og vel vidste de, der forud kendte Inspektør Jónsson, at han, naar Island gæstedes af Jonstruppere, vilde være Gæsterne en ypperlig Fører, men man oplevede alligevel at finde ham endnu mere udmærket, end man med de dristigste Forventninger havde tænkt sig ham. Jónsson kom i sin Tid til Jonstrup sammen med Forstander Bredstrup, og han følte sig saa godt hjemme der, at han syntes, Danmark blev hans andet Hjem. Han længtes dog, som naturligt er, tilbage til sit egentlige Hjem, Island, og han er nu Inspektør ved den ene af Reykjaviks store kommunale Folkeskoler. Der virker han som en dygtig Skolemand og som en forstaaende Ven af et fornuftigt Samarbejde mellem Danmark og Island. Efterat Jonstrupseminaristerne havde faaet et levende Førstehaandsindtryk af hans Kærlighed til dem og til Danmark, maatte det føles som en naturlig Sag, at han blev udnævnt til Æresmedlem af Jonstrupsamfundet. Han sendte i 1932 et Julebrev til Jonstrup, og han udtaler ganske vist deri, at han ikke har fortjent at blive Æresmedlem, men hele Tankegangen i hans Brev viser det Modsatte. Her er Brevet, det karakteriserer udmærket godt den gode Jonstrupper og den gode Ven af Danmark og det gode Menneske!

Reykjavik, d. 13. December 1932.

Kære Venner!

Først skal disse Linier tolke min bedste Tak til Dem alle for det fornøjelige Samvær sidste Sommer, dernæst for de smukke Hilsener, jeg har modtaget fra Dem, og endelig skal de bringe en speciel Tak til Wolffsen, Deres Repræsentant i Jonstrupsamfundets Bestyrelse, for hans Andel i min Udnævnlse til

Æresmedlem af nævnte Samfund. Jeg maa desværre bekende, at denne Udnævnelse er i højeste Grad ufortjent. Min Virksomhed for Samfundets Fremme har været = Nul, og hvad angaar mine Fortjenester i Forbindelse med Deres Islandsfærd, saa har jeg udregnet, at den største Del af dens Udbytte er tilfaldet mig, og jeg plejer jo ikke at regne fejl; det maa Hr. Johansen kunne bevidne! Selv om De, hver for sig, forhaabentlig har faaet noget Udbytte af Deres Ophold her, noget maaske ogsaa, der først senere hen dukker op og faar Betydning for Dem, saa er jeg dog sikker paa, at den, der fik mest ud af Turen, det var mig. Et Menneske i min Alder har allerede begyndt for en Del at leve i Mindernes Verden. Hverken det nuværende eller det tilkommende har længer en saadan Magt hos en tresindstyveaarig som hos en Yngling eller moden Mand, hvorimod Minderne stadig mere og mere træder frem i Forgrunden, jo ældre man bliver. Dette her ved De jo, ikke af Erfaring, men af utallige Menneskers Vidnesbyrd. Forhaabentlig faar De ogsaa selv Lejlighed til at komme til denne personlige Erkendelse. Men da vil De ogsaa maaske mindes noget andet: Mig er det gaaet saadan — og jeg tror, der er adskillige andre, der har gjort den samme Erfaring — at blandt alle Fortidsminder har de jonstrupske Minder en særegen Glans, en ejendommelig dragende Magt, og denne Magt føles desto stærkere, jo mere Haaret graaner. Nu er det blevet mig forundt paa en Maade at opleve igen den Tid, disse Minder stammer fra. Jeg har igen efter 34 Aars Udlændighed faaet Lejlighed til at færdes blandt jonstrupsk Ungdom, hvor jeg i sin Tid følte mig saa inderlig hjemme. Hvad dette har at sige, vil De vanskelig kunne forstaa, — nej, aldeles ikke forstaa og vanskelig føle, ikke endnu i det mindste. Det kan ikke fortælles, blot opleves. Men prøv paa at huske, hvad jeg her har sagt, og prøv saa paa at mindes det om en 40 Aar, især hvis De kommer langt bort fra Jonstrup. Se saa, om det ikke passer. — Se, det var en Julegave til Dem allesammen. Aabnes i Julen 1970! — En rigtig venlig Hilsen og oprigtige Ønsker om glædelig Jul og godt Nytaar!

Onkel.

AARET 1931—32 PAA JONSTRUP

Af H. W.

Efter Sommerferien var alle tre Klasser mødt op for at tage fat paa Arbejdet; naa, Arbejde er vel for meget sagt om Tiden lige efter Sommerferien, det skulde lige være Arbejdet med at indføre Spirerne traditionsmæssigt i vort jonstrupske Borgerkab. Der var en af Spirerne, der ved sin Optræden satte Punktum for en af Traditionerne, Aaspringet; han forstuede nemlig Armen ved Forsøg paa at faa den gale Ende i Vejret, og saa — Spirespringet blev ikke gentaget i Aar.

Seminariefesten blev skudt en Uge frem. Og Grunden var ikke, at Borgerne ikke kunde styre deres Længsel efter Seminarerne, men Kongens Fødselsdag skulde udgøre en Dag af de Ture, som III og II Kl. foretog henholdsvis til Sønderjylland og Bornholm. Hvad Turene angik, havde Deltagerne ikke Adjektiver, der var stærke nok til at udtrykke, hvad de mente, spækket som Turene var med mangehaande muntre (og alvorlige) Tildragelser. En Aften paa Musiksalen med Taler, Lysbilleder (baade virkelige og Karrikaturer) og Sange m. m. gjorde Forsøg paa at oprulle Turene for dem, der var blevet tilbage.

Efteraarskomedien hed »Frimurerne« og blev godt spillet, og dermed er ogsaa alt sagt, for Stykket selv skal der vist ikke tales om.

Julefesten forløb, som det kan ventes af en Julefest paa Jonstrup, udmærket. Stemningen var særdeles god, og alt klappe i skønneste Orden. Dagen derpaa blev Borgerne vækket med fuld Musik, og saa er det næsten Jul.

Vinteren bød paa en Symfoni. Vort Orkester blev forstærket med et privat Orkester fra København, og under Ledelse af Forstanderens Broder spillede et 30 Mands Orkester Haydns

Militærsymfoni paa Musiksalen. Ruderne holdt. Der var da ellers Kraft nok paa. I det hele taget maa man sige, at det gik helt godt, selv om man maatte tage behørigt Hensyn til, at Musikerne kun havde holdt een samlet Prøve.

Gemzø-Kvartetten spillede for os en Aften, og ogsaa Opera-sangerinde Anna Hagen medvirkede.

Af andre Begivenheder kan nævnes en H. C. Andersen-Aften af Prof. Vilh. Andersen og et Foredrag af Hr. Hauch om »Omegnen i Digtningen« og endelig en Kejser-Aften med Underholdning og Kaffe paa Dagligstuen.

Foraaret med Læse»ferie« og Eksamen behøver vist ikke nærmere beskrives, men ogsaa den Tid faar Ende. — Den 23. Maj var der Dimissionsfest paa Borgen. Først officiel Dimission paa Musiksalen med Tale af Forstanderen og Korsang, derefter privat Afsked ved »Øjet« med afgaaende og tiltrædende Embedsmænd, og endelig Aftenfesten paa Gymnastiksalen, hvor der drikkes Kaffe, musiceres m. o.

Og saa begynder den værste af alle Rædsler paa Borgen: Spiredimis i Juni. De fleste overlevede Eksekutionen.

Sandet i det store Timeglas er udløbet. Glasset vendes. Et nyt Skoleaar skal begynde.

CARL JULIUS LØVSTRØM

FØDT 4. JULI 1845. DØD 10. MAJ 1931

Af R. C. Mortensen.

Løvstrøm blev dimitteret fra Jonstrup 1866, samme Aar som Jonstruphistorikeren J. P. Jørgensen, hvis Kærlighed til Jonstrup tydeligt nok fremgaar af hans historiske Studier. Løv-

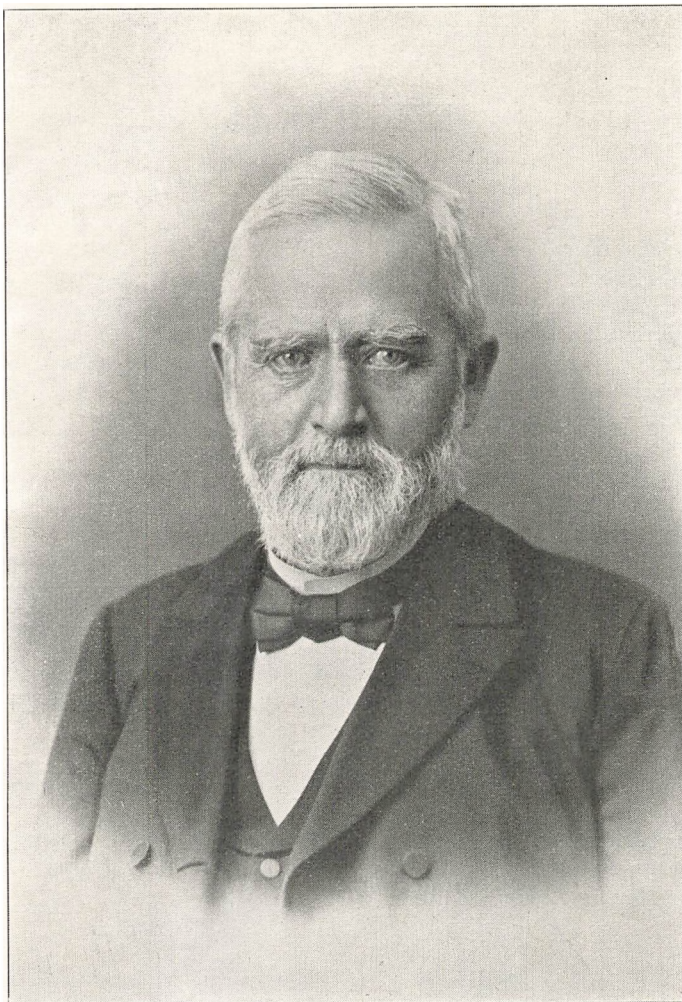

C. J. Løvstrøm som Elev paa Jonstrup.

strøm har dokumenteret sin Kærlighed paa en anden Maade, idet han har skænket Seminariet et Legat paa 2500 Kroner. Fundatsen er dateret den 24. September 1919, og den bestemmer, at han selv er Rentenyder foreløbigt, men at Jonstrup efter hans Død skal være Eier af Kapitalen, som skal være urørlig. Renten skal efter hans Død udbetales een Gang aarligt til to Elever paa Jonstrup og benyttes til Boghjælp (Lærebøger og Haandbøger). Seminariets Forstander og dets Lærere afgør i Forening, hvilke Elever der

skal have Legatportionerne, og i Tilfælde af Stemmeligbed, gør Forstanderens Stemme Udslaget. Legatkapitalen maa aldrig formindskes. Efterhaanden som de paagældende Østifternes Kreditforenings Obligationer udtrækkes, skal de strax erstattes ved Indkøb af andre 4 procent i Østifternes Kreditforening og eventuel Kursgevinst skal anvendes paa samme Maade som Renterne. Løvstrøm døde den 10. Mai 1931 og Obligationerne er altsaa nu i Seminariets Eie.

Løvstrøm var Søn af Dreiermester Andreas Christian Løvstrøm i Vordingborg, og han elskede sin Fødeby over al Maade. Da han i sin Tid havde taget Afsked fra sin Lærervirksomhed flyttede han ganske vist til København, men han længtes tilbage til sin Fødeby, og flyttede derfor snart tilbage til den, og han skænkede denne sin Barndoms- og sin Alderdomsby Legater til et Beløb af 15 600 Kroner, deraf fik Realskolen 1000

Carl Julius Løvstrøm (Fotograferet 1918).

og Seminariet 2500. I 45 Aar havde han været Andenlærer i Gimlinge ved Slagelse; han giftede sig aldrig, og han søgte aldrig at komme bort fra sin kære Omgangskreds i Gimlinge Sogn, og ogsaa dette betænkte han med Legater: 15 000 Kroner til en Eiendom med Friboliger for 2 Familier, 3000 Kroner til hver af Sognets Skoler og 1000 Kroner til Sygekassen. Hele sit Liv henlevede Løvstrøm i Nøjsomhed og for at glæde Andre. Som Legatstifter har han ved sit i ualmindelig Grad trofaste og gavmilde Sind givet Glæde ogsaa til de kommende Slægter.

REGNSKAB

¹/₁ 1931—³¹/₁₂ 1932.

	Indtægt	Udgift
	Kr. Ø.	Kr. Ø.
Kassebeholdning pr. ³¹ / ₁₂ 1930	639 18	
Kontingenter	531 00	
Salg af Aarbøger	308 00	
73 Opkræv. à 35 Ore	25 55	
Renter	29 18	
Repræsentation, Stævne, Bestyrelsesmøder		69 40
Annoncer og Gebyrer		22 34
Porto		83 35
Papir, Couverter m. m.		62 25
Fremstilling af Jonstrupbogen IX, Distribution, Administration		625 00
Kassebeholdning pr. ³¹ / ₁₂ 1932		670 57
	1532 91	1532 91

Da Aarbog 1931 blev saa forsinket, udsendt i Begyndelsen af 1932, udsendes ingen Aarbog 1932, og der blev ikke opkrævet Kontingent, hvorfor Regnskabet strækker sig over to Aar.

Islands Brygge 5°, d. 6. Januar 1933.

K. Frigast Hansen.

Regnskabet for Aarene 1931 og 1932 revideret. Ingen Anledning til Bemærkning.

Sierslev og Søsุม i Januar 1933.

S. M. Waaben.

M. Pedersen.

Fra 1. Januar 1933 overtog Hr. Lærer Wilh. Thomsen, Eigaardsvej 2¹, Charlottenlund, Kasserervirksomheden.

K. Frigast Hansen.

JONSTRUPSAMFUNDETS BESTYRELSE

Forstander *Stig Bredstrup*, R. Dbm., Farum. Førstelærer *P. Andersen*, Hjørlande, Slangerup. Førstelærer *J. Hegelund*, Ulstrup, Gørlev. Lærer *Wilh. Thomsen*, Eigaardsvej 2¹, Charlottenlund, og Seminarieelev *H. Wolffsen*, Jonstrup.